

VESTNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

STALNA RAZSTAVA NAPREDNEGA TISKA V VELIKI POLANI

Po dopoldanski svečanosti v soboški študijski knjižnici so v soboto popoldne odprli še stalno razstavo naprednega tiska v rojstni hiši književnika Miška Kranjca v Veliki Polani, kjer sta bila prvo uredništvo in uprava »Ljudske pravice«.

Na svečanosti je najprej spregovoril v imenu pokrovitelja ČZP »Pomurski tisk« predsednik izdajateljskega sveta Pomurskega vestnika Vaneč Siftar. Na kratko je spregovoril o porajanju na-

prednega tiska, ki je dobil veliko mesto v borbeni zgodovini delovnih ljudi in med drugim dejal: »Ko smo več kot dve leti pripravljali današnjo otvoritev, nas ni nikdar zanašalo zadovoljstvo, ampak želja, naj bi bila ta stavba, kjer je bilo prvo uredništvo »Ljudske pravice«, vsaj delna oddolžitev znanim in neznanim, ki so v dolgem in težkem boju izkpravili.«

Razstavo je nato odprl predsednik Sveta za znanost LRS dr. Joža Vilfan ter poudaril, da je odprl še en kulturni spomenik v Pomurju, ki naj bo spodbuda mladi generaciji, da se bo naslanjala na borbene tradicije.

Za tem so si zbrani ogledali bogato razstavo najrazličnejših primerkov tiska, ki je s svojo napredno usmerjenostjo v dolgem obdobju podkrepil napredno gibanje. Na posebni tabeli pa je označena mreža dopisnikov »Ljudske pravice«, katere prvo uredništvo je bilo prav v hiši, kjer so odprli razstavo. Lep pečat odprte stalne razstave pa je nedvomno knjiga »Ob naprednem tisku«, ki jo je ob tej priložnosti izdala Pomurska založba v Murski Soboti.

(Več o svečanostih v Veliki Polani berite na peti strani lista.)

40 LET LJUTOMERSKE GODBE

Ljutomerska godba na pihalu je ob 40. obletnici obstoja in v počastitev VI. občinskega praznika priredila v četrtek zvečer samostojen koncert z dokaj bogatim programom.

Na tem koncertu je predsednik DPD Svoboda Ljutomer Franjo Stebih, orisal razvoj godbe in njeno vlogo ter se zahvalil gospodarskim organizacijam, ki so zbrale denar za nove godbeniške obleke. Podelil je tudi priznanja in odlikovanja prizadevnim in dolgoletnim godbenikom.

Koncertu sta prisostvovala tudi skladatelj Blaž Arnič in zastopnik Zveze »Svoboda« in prosvetni društva Slovenije, Stane Češarek.

Slika zgoraj:

Na nedeljskem zborovanju ob VI. občinskem prazniku v Ljutomeru so nastopili tudi združeni pionirski pevski zbori ljutomerske občine.

Slika desno:

Z otvoritve nove polavtomatske razdelilne transformatorske postaje v Ljutomeru, ki ima velik pomen za vso pomursko gospodarstvo. S to pridobitvijo se bo preskrba z električnim tokom znatno izboljšala.

Pred skupščinsko razpravo o investiranju ŠTEDNJA, NE PA RAZSIPNIŠTVO

Proizvodnja je v letošnjih prvih mesecih narasla za 4 do 5%, na sto planiranih 13%. Potrošnja električne energije sicer raste po planu, toda ne zaradi predvidenega porasta potrošnje v industriji, temveč zaradi naglega porasta široke potrošnje. V planih nastajajo napake v glavnem zaradi tega, ker se le-ti postavljajo formalistično, to je brez konkretnih analiz in vsklajevanj materialnih bilanc in ne da bi v naprej ugotovili najekonomičnejše tehnološke postopke in ne da bi zadostno proučili perspektivne programe za posamezne panoge gospodarstva.

Sekretar Zveznega izvršnega sveta za industrijo Danilo Kekić je na tiskovni konferenci 26. maja letos pravilno ugotovil, da metode planiranja niso zadovoljive, dalje: da ni evidence za celokupno investiranje in da se nekontrolirano razvijajo v nekaterih panogah prevelike kapacitete, ki za svoje proizvode nimajo zagotovljenega tržišča. Zato je Zvezni izvršni svet že začel z akcijo, da se evidentirajo vsa investiranja. Na področju energetike, specialno elektrogospodarstva je določena do leta 1965 izgradnja kapacitet, s katerimi bo dosežena planirana proizvodnja.

Izdelati pa bi morali tudi dolgoročne investicijske programe do 1975. leta.

Taki perspektivni plani, do leta 1975: za osnovne industrijske panoge: energetika, metalurgija itd., posebno pa še za elektrogospodarstvo, kjer gre za posebno velike zneske, morajo biti izdelani na široki osnovi. Za vsak rečni sistem (Drava, Mura itd.) je treba izdelati osnovne projekte za naj boljše izkoriščanje vodnih sil,

pripraviti izbiro solidnih projektov in določiti redosled izgradnje in drugo.

Ko bo odbor za gospodarstvo Zveznega zbora zvezne ljudske skupščine o tem razpravljal, bo skušal dobiti način, kako zagotoviti, da bo investicijska izgradnja čim smotrnejša v vsakem pogledu in da bo investitor stimuliran k štednji, ne pa k razsipništvu.

Ivan Kreft

NAJMLAJŠA ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

V soboto dopoldne so v Murski Soboti odprli obnovljene prostore študijske knjižnice.

Na svečanosti so se zbrali številni vidni javni, kulturni in politični delavci Slovenije, med njimi tudi podpredsednik Izvršnega sveta LS LRS in predsednik Sveta za znanost

LRS dr. Joža Vilfan, sekretar Sveta za prosveto in kulturo LRS Beno Zupančič ter ljudska poslanka Ivan Kreft in Boris Kocjančič, dalje predsednik OLO Rudi Čačinovič,

sekretar OK ZKS Jan Ros, predsednik Okrajnega odbora SZDL Sida Podlessek in drugi.

Po uvodnih besedah upravne Nikiče Brumen je spregovoril v imenu Sveta za znanost dr. Joža Vilfan. Med drugim je povedal, da je posebno razveseljivo to, da so knjižni sklad obogatili še s knjižnico Alfreda Serka, ter da so razvoj študijske knjižnice v M. Soboti, ki je najmlajša v Sloveniji, pokazale lepo razumevanje tudi gospodarske organizacije. Poudaril je, da je knjižnica namenjena predvsem mlademu rodu kot sredstvo za metodično in sistematično odkrivanje problemov. Zbranim

je nato spregovoril še podpredsednik OLO Franc Šebjanič, ki je zaželel kolektivno knjižnico kar največ uspehov in plodno delo in naglasil, da bo potrebno še naprej izmenjavati razne publikacije s sosednjima Avstrijo in Madžarsko.

Svečanost sta pozdravila še zastopnika centralne študijske knjižnice iz Maribora. Oba sta obljubila tudi v bodoče tesno sodelovanje, predstavnik mariborske študijske knjižnice pa je poklonil kot darilo »Dalma'novo biblijo«. Udeleženci so si nato skupno ogledali prostore obnovljene študijske knjižnice.

PRVI UČITELJI

V kratkem bo končalo četrti letnik Učiteljišča v Murski Soboti blizu 90 dijakov, ki se bodo po počitnicah kot praktikanti zaposlili na raznih osnovnih šolah. Tam bodo pod nadzorstvom pedagogov poučevali skozi vse leto. V vsem času pa bodo v presledkih obiskovali posebne seminarje in se tako pripravljali na zaključne izpite, ki jih bodo lahko opravili šele po enoletnem praktičnem delu. To delo jim očitno ne bo delalo prevelikih težav, saj so že doslej večkrat poizkusili poučevati na raznih šolah nižje stopnje.

Potrebno pa bo, da bodo imeli starejši učitelji do praktikantov pravilno razumevanje in jim pomagali pri njihovem delu. Teh mladih ljudi pa seveda ne bodo smeli obremenjevati že sedaj z raznimi funkcijami, kajti poučevanje in študij sta zanje že dovolj zahtevna in jim bo v tem letu preostalo dokaj malo prostega časa.

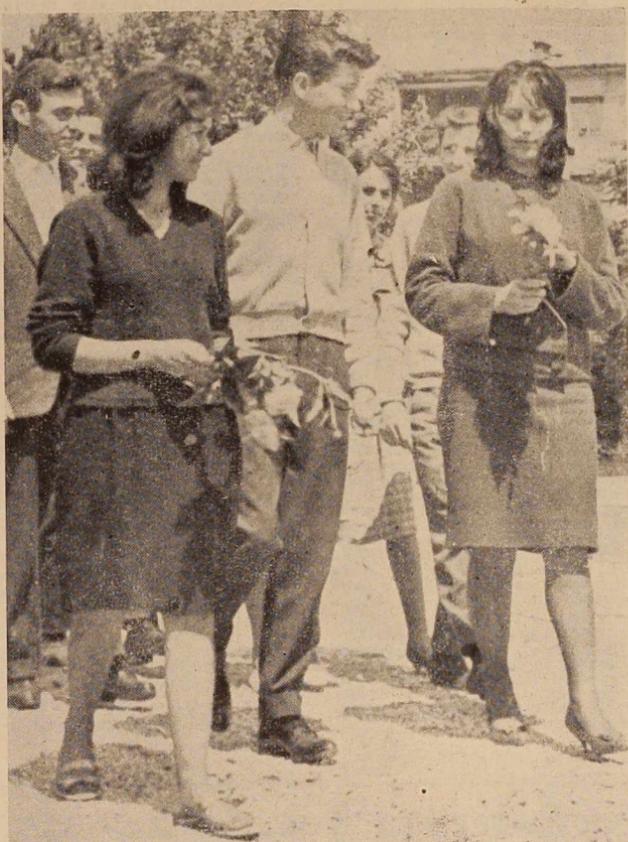
Ceprav se bodo prišli ti bodoči učitelji na šole strokovno izpopolnjevati, bodo že v veliki meri izpolnili vrzel, ki jo zadnja leta čutimo zaradi pomanjkanja učiteljev.

V ZNAMENJU

RDEČIH NAGELJNOV

Solsko leto je pri kraju in dijake četrtih letnikov srednjih šol lahko često srečamo nasmejane na soboških ulicah. Pa ne vedno. Prav zdaj so nastopili odločilni trenutki. Pred vrati so namreč zaključni izpiti, na katere se je treba temeljito pripraviti.

Letos bo končalo Ekonomsko srednjo šolo v M. Soboti blizu 50 mladincev in mladink, Gimnazijo pa 36. Iz ESS se jih večina odpravlja na delovna mesta.

PRAZNOVANJE V LJUTOMERU

Praznovanje letošnjega občinskega praznika v Ljutomeru je imelo toliko širše obeležje, ker je bilo združeno s praznovanjem 90. obletnice gasivskega društva, 40. obletnice delovanja godbe na pihala ter 35-letnice Glasebne šole Ljutomer.

Med drugimi prireditvami, ki so se vrstile ves minul teden, je bila v petek v Ljutomeru svečana seja Občinskega

ga ljudskega odbora in Obč. odbora SZDL, v soboto pa zborovanje gasivskih enot in svečana seja gasivskega društva. Osrednja svečanost pa je bila v nedeljo dopoldne. Zjutraj je Ljutomerčane zbudila pihalna godba, okrog devete ure dopoldne pa so se začeli na Glavnem trgu zbirati številni prebivalci ljutomerske občine. Kmalu za tem je iz Glavnega trga do doma TVD Partizan, kjer je bil zboroval-

ni prostor, krenila povorka. V njej je sodelovalo 540 članov TVD Partizan, 240 članov gasivskih društev, 24 lovcev, 56 obveznikov predvojaške vzgoje ter številni avtomobilisti, motoristi in mopedisti.

Na zborovanju so se med drugimi zbrali tudi sekretar OK ZKS Ivan Ros, predsednik OLO Rudi Čačinovič, zvezni ljudski poslanec Ivan Kreft ter predstavniki oblastvenih in političnih forumov okraja in sosednjih občin. Govoril je znani prleški borec in domačin Rado Pušenjak, ki je prikazal borbo naprednih sil med

okupacijo in pred njo. Omenil je tudi povojne gospodarske dosežke ljutomerske občine ter prizadevanja in uspehe društev. O delu gasivskega društva Ljutomer je nato spregovoril sekretar društva Stane Bezjak. Za tem so združeni pionirski pevski zbori iz ljutomerske občine zapeli pod vodstvom Avgusta Loparnika ob spremljavi pihalne godbe nekaj pesmi.

Udeleženci zborovanja so se udeležili otvoritve nove polavtomatske razdelilne transformatorske postaje in daljnovo- da. Ob otvoritvi so spregovorili

li direktor podjetja »Elektroprenos« tov. Kunaver, direktor podjetja Elektro Maribor- okolica Karel Sabelšek ter zvezni ljudski poslanec Ivan Kreft. Z otvoritvijo je bil dopoldanski del prireditve pri kraju, popoldne pa so bile na ljutomerskem hipodromu spomladanske konjske dirke.

Vreme

za čas od 7. do 17. junija

Približno od 9. do 12. junija pretežno lepo vreme, v ostalem nestalno s pogostimi padavinami in ohlaiditvami.

Dr. v. M.

Občinski ljudski odbori v Pomurju so se z vsod naslednostjo zavzeli — skupno s političnimi organizacijami — za spoštovanje dogovora mero-dajnih činiteljev v naši republiki glede stabilizacije cen in sploh ukrepov, ki naj bi onemogočili sleherni nadaljnje dviganje cen. Tako so, na primer, v Lendavi predpisali dokaj nizke marže glede na posamezne skupine. Izračuni s tem v zvezi kažejo sicer 7 milijonov dinarjev izgube in sicer v škodo skladov, ker osebni dohodki niso pretirano visoki.

Vendar pa je to podoba za preplah med prizadetimi le na prvi videz. V mestu se bodo namreč zavzeli tudi za določeno specializacijo trgovin, za boljše organizacijo in drugo, tako da jih bodo nekaj ukinitili, nekaj osredotočili, itd. To pomeni, da bodo izkoristili številne notranje rezerve z boljše organizacijo dela in poslovanja. Kar zadeva podelilske trgovine, so se odločili za drugačno reševanje vprašanja marž. Tu bo veljala nekoliko večja marža kot v mestu, ker je to za potrošnika še zmeraj ceneje, kot pa, če mora na dolgo pot po sleherni stvar v mesto. Pri vaških trgovinah bodo dalje uredili stvari tako, da bo v eni vasi trgovina odprta dopoldne, druga pa zopet popoldne, vendar le ob in z enim poslovojem. Podoba je, da se je za nekatere podobne rešitve odločilo tudi trgovsko podjetje »Prekmurski magazin« v soboški občini.

Za stabilizacijo cen se zavzema tudi ustrezna okrajna zbornica, vendar pri nekaterih trgovskih kadrih za te družbeno koristne napore ni dovolj razumevanja. Nekateri trgovski delavci vidijo v zbornici le celooskovno organizacijo, ne pa družbeno organizacijo, ki ne more zagovarjati neobjektivnih stališč. Spodbudno je vsekakor, da so na pobudo zbornice naredile občine pri maržah nekatere korekture, saj so bile pod vplivom gospodarskih organizacij ponekod prvotno zasnovane marže previsoke (Ljutomer, G. Radgona). Prišlo bi skoraj do tega, da bi bila v okrajni pri določenem artiklu razlika 2 do 3%. Po sprejetih odločbah kaže, da so marže najnižje v lendavski občini.

Ob vsem tem velja ponovno poudariti, da ne gre za nič drugega, kot za to, da izkoristijo kolektivni trgovskih podjetij vse notranje rezerve in

tudi na ta način omogočijo potrošnikom nakup artiklov po čim nižjih cenah. Kot že rečeno, gre za boljše organizacijo dela in poslovanja, za osredotočenje, za ukinitve nerentabilnih trgovin v mestih, za zmanjšanje števila nepotrebnega kadra, itd. Najbolj pomankljivo pri posameznih kolektivih je, da smatrajo, da je pri njih glede notranjih rezerv vse narejeno, pozabljajo pa, da je z boljše organizacijo moč znatno dvigniti v mestih promet na zaposlenega.

Velike rezerve so že pri nabavi blaga. Medtem, ko smo v minulem obdobju zabeležili koncentracijo trgovskih podjetij v močnejša — z boljše komercialno službo, so po drugi strani poslovoje posameznih prodajalnih radi ribarili v kalnem. Znan je primer poslovoje, ki se je vozil nakupovat blago za svojo prodajalno z lastnim avtomobilom v Zagreb in drugam. Res je, da je pri tem pogosto nakupil blaga za milijon dinarjev, toda pri tem so občutni tudi stroški prevoza (kilometer po 60 dinarjev, dnevnic, itd.). Če k temu dodamo še znano dejstvo, da je ta poslovoja pri tem ves čas prodajal tudi blago, ki ga proizvajajo na domu v okviru domače dejavnosti.

ter pri tem tratil čas, med katerimi bi lahko v prodajalni stregel, je razumljivo, da je šlo več odstotkov marže v njegovo žep. Pri tem je, kot znano, ta poslovoja nabaavljal tudi surovine za že omenjeno »domačo dejavnost«, na poti pa je bil z regularnim potnim nalogom podjetja Seveda bi bila v tem primeru potrebna dosledna in učinkovita družbena kontrola, ki bi ocenila njegovo bogatenje. To prav gotovo sodi med nove oblike deformacije socialističnih odnosov.

Kar zadeva nerentabilnost podeželskih trgovin, pa je temu pogosto krivda tudi v tem, ker nimajo blaga, ki bi ga ljudje sicer kupovali, upoštevaajoč seveda dejstvo, da te trgovine nikoli ne morejo biti v tolikšni meri založene kot mestne. Tudi trgovine z neprekinjenim delovnim časom, — živilske in galanterijske prodajalne v okrajnem središču in drugih mestih, — bi bila bolj rentabilne, če bi bil kader pravilneje razmeščen. Najdemo pa še prodajalne v mestih, v katerih je promet nezaten, čeprav je v teh prodajalnah ponekod skupno s poslovojem skoraj pol ducata ljudi. To pomeni, da bo treba nekatere prodajalne po zdru-

žitvi ukiniti, saj znižuje njihova izguba sklade in osebne dohodke drugim članom kolektivna. Za samopostrežno trgovino pa velja, da je zanjo le ena pot: dvig prometa ob boljši postrežbi in nižjih cenah.

Ze teh nekaj primerov pričaja, da je hrup in odpor nekaterih trgovskih kadrov, češ da so izkoriščeni že vse notranje rezerve, neutemeljen in v škodo potrošnika in našim skupnim naporom za stabilizacijo cen. Res pa je tudi, da je takšnih razpok v poslovanju naših trgovskih podjetij še več. Dolžnost kolektivov je, da pokažejo nanje brez strahu in oklevanja.

Večji porast osebnih dohodkov od proizvodnje

Osrednja točka na večerajšnji skupni seji občinskega ljudskega odbora v G. Radgoni je bilo poročilo o gibanju gospodarstva v prvih štirih mesecih letošnjega leta. Realizacijo so dosegla v splošnem le štiri

podjetja. Najlepše uspehe je doseglo v prvih štirih mesecih letošnjega leta industrijsko podjetje Elrad, ki je doseglo proizvodnje telekomunikacijskih naprav s 77% postavljene plana. Zadovoljiva je splošna realizacija proizvodnje v obrtni panogi, to pa ne velja za podjetje Mizarstvo A pače, ki je doseglo plan le z 18%. Proizvodnja zdravilišča Radenci je v primerjavi s istim obdobjem lanskega leta večja za 22%.

Odobravniki so med drugim predlagali, da bo treba v podjetjih med drugim spremeniti sistem nagrajevanja. Ugotovljeno je, da so osebni dohodki v primerjavi s letom 1961 na-

rasli v večjem obsegu kot proizvodnja. Samoupravni organi v gospodarskih organizacijah bodo morali zato takoj pristopiti h korekturam pravilnikov o delitvi čistega in osebnega dohodka.

Večerajšnji seji sta prisostvovala tudi zvezi ljudski poslanec Ivan Krefl in predsednik OLO Rudi Čačinovič. Slednji je med drugim menil, da so gospodarske organizacije v občini v splošnem na pravi poti gospodarjenja, ocenil pa je kot pomankljivo to, da v večerajšnjem poročilu ni bila zastopana tako močna gospodarska organizacija kot je kmetijsko gospodarstvo Gornje Radgona. —ič

Kje je 44 milijonov narodnega dohodka?

Okrajna inšpekcija dela je pred kratkim izdala analizo o gibanju števila nesreč pri delu in izven dela v zadnjih treh letih. Podatki kažejo dokaj zaskrbljujočo sliko. Sicer pa pogojimo nekaj primerjav. Leta 1959 so zabeležili v našem okraju 1571 delovnih nesreč, zaradi katerih je utrpela proizvodnja 1975 delovnih dni, lanske leto pa se je število nesreč povzpelo skoraj na dva tisoč, izpad v proizvodnji pa je znašal 2562 dni. N menda treba posebej poudariti koliko smo zaradi tega izgubili na delovnih mestih in v proizvodnji. Dovolj povemo že s tem, da so morda gospodarske organizacije, ustanove in zavodi za boljšo izostanke do 7 dni izplačati ponesrečenim članom kolektivov lani že nad pet milijonov dinarjev hrana-rine.

Ob vsem naštetem pa ne smemo mimo drugih prav tako zaskrbljujočih ugotovitev, da se iz leta v leto izredno naglo večja število nesreč izven delovnega mesta. Število teh nesreč je bilo lani v primerjavi z letom 1959 za 440 nesreč večje, število izostankov z dela pa je bilo že skoraj tolikšno kot pri nesrečah na delovnem mestu. To

kaže, da gre v precej primerih za nesreče težjega značaja. Nesreče izven delovnega mesta so v največjih primerih prijavljene kot nesreče na poti v službo, vendar inšpekcija ugotavlja, da je to mnogokrat le krinka in da je do nesreč prišlo doma, pri delu, ali pa celo v vinjenem stanju. Kakorkoli je že prišlo do nesreč, pristojnim službam v kolektivih ne sme biti vseeno in bodo morale dati zmanjševanju nesreč večji poudarek.

Mogoče bi ob koncu pogledali podatek, ki kaže, koliko je bilo zaradi nesreč pri delu in izven delovnega mesta izgubljenega narodnega dohodka: ta števila je bila še leta 1959 21,239,480 dinarjev, lani pa nič manj kot 44,022,348 dinarjev. In če bi k vsemu prišli še razne prispevke, ki jih marajo

gospodarske organizacije, zavodi in ustanove visokega števila nesreč izplačati po posebnih prispevnih stopnjah zavodu za socialno zavarovanje, bi dobili še bolj porazno sliko.

Ko govorimo o povečanju proizvodnje in narodnega dohodka torej tudi ta rezerva, če jo lahko tako imenujemo, ne sme biti prezrta. Število nesreč se nedvomno da zmanjšati. To pa ne samo z izboljšanjem delovnih pogojev in večjega higienskotehničnega varstva, ampak tudi z zagotovitvijo primerne prehrane. Morali bi vedeti, da vsebuje tudi pivu, ki ga zadnji čas najdemo v številnih kolektivih kot osvežujočo pijačo ali pa nadomestek malice, precej alkohola in da ne deluje posebno osvežujoče. Več kot doslej bodo morale temu vprašanju posvečati pozornosti inšpekcije, seveda v sodelovanju s kolektivni in pa z zdravstvenimi ustanovami.

PROMETNA NESREČA V RADGONI

Pred carinarnico v G. Radgoni na Kerencičevi ulici je prišlo prejšnji dnevi do težje prometne nesreče.

Iz Gubčeve ceste je pripeljal s precejšnjo hitrostjo z motornim kolesom Leopold Vurcer iz Gornje Radgone. Zaradi hitrosti ni mogel zvoziati desnega ovinka ter je zapeljal v robnik, preko katerega je vertikalno peljal naprej, se zaletel v vogal carinarnice, od koder ga je potem vrglo še naprej na desno stran. Tu je oblezal v nezavesti. Motorista so takoj prepeljali v soboški bolnišnico, medtem ko znaša materialna škoda na vozilu okrog 300 tisoč dinarjev.

M. K.

Kopalnica za videmske učence

Učenci osnovnih šol pri Vidmu ob Ščavnici in na Stari gornji bodo v kratkem dobili tudi to ugodnost, da se bodo lahko redno okopali v novi kopalnici. Ugodnejše možnosti za kopanje pa se obetajo tudi ostalemu okoliškemu prebivstvu.

Zavod za proučevanje uporabe električne energije v kmetijstvu dograjuje namreč pri Vidmu ob Ščavnici obsežno zgradbo, v kateri bodo uredili skupne tuše za šolsko mladino. Razen teh skupnih

tušev bodo uredili še štiri posamezne tuše in kopalne kadi za ostalo prebivstvo. Pri Vidmu so sicer doslej že imeli kopalnico, vendar bodo le-to odslej uporabljali le zaposleni v pekarni. V novem poslop-

ju, ki ga gradijo, bo urejena tudi sodobna kopalnica z likalnico, v nadstropju pa bo stanovanje s pisarno. Torej, tudi gospodinjstvom se kmalu obeta pomembna pridobitev. Kakor smo zvedeli, bodo dosedanja pralnica, ki je doslej razbremenjevala tamkajšnje gospodinjstvo, v bodoče dali v uporabo za praktični pouk.

Zgradba je v surovem že zgrajena, v tem času pa urejajo še zidne instalacije. Kakor računajo, bodo ta pomemben objekt odprli za ob 22. juliju — Dnevu vstaje. Takrat bodo predvidoma odprli tudi prostore zdravstvene postaje, ki jih sedaj obnavljajo. Za 6. tvoritev teh objektov bodo Videmčani priredili primerpo slovesnost. Primeren delež pa bodo k proslavi kajpada pripevali učenci obeh šol, saj bo to zanje velika pridobitev. To bosta namreč prvi šoli v Pomurju, katerih učenci se bodo lahko redno kopali med šolskim letom.

Pomurski taborniki v Kumrovcu

Tudi letos se je zbrala slovenska in hrvaška mladina v Kumrovcu, da počastijo rojstni dan predsednika Tita. Letos so se te velike manifestacije bratstva in enotnosti udeležili tudi taborniki Pomurja: 30 iz M. Sobote, 15 iz Lendave in 10 iz Bistrice in Crensovec. V Celju, kjer so morali taborniki iz Pomurja čakati na poseben vlak, so izkoristili čas za ogled starega mesta in celjskega gradu.

Kumrovec in okoliške vasi so bile za praznik okrašene in pripravljene za sprejem tolikšnega števila mladine. Zal je bilo v taboru spričo dežja blato, vendar to ni motilo vedrega in svečanega vzdušja zvečer ob tabornem og-

nju. V taboru, kjer so bili taborniki iz skoraj vse Slovenije, smo spoznali veliko novih tovarišev, s katerimi se bomo na podobnih srečanjih prav gotovo še videli in skupaj obujali prijeme spomine na Kumrovec. Tudi domačini so nas lepo sprejeli, ljubezljivo odgovorjali na naša vprašanja in, če je bilo treba, nam tudi pomagali. Sodelovalni smo tudi na paradi, ki pa je bila zaradi dežja malce okrnjena. Po paradi in izdatnem kosilu pa smo podili tabor in se vrnili proti domu. V času, ko smo morali v Celju čakati na vlak, so nam domači taborniki odstopili svojo sobo, kjer smo prenočili. Domov smo se vrnili zadovoljni in ponosni. J. Jazbec

Možnosti porajajo načrte

Te dni je svet za kmetijstvo obel. LO G. Radgona dal v široko razpravo osnutek programa o razvoju kmetijstva v tej občini. Aktiv za kmetijstvo pri občinskem komiteju ZKS je o tej temi že razpravljal, prav ta osnutek pa je bil tudi osrednja tema razprav na zadnji seji občinskega komiteja ZKS.

Pri obravnavanju bodočega razvoja kmetijstva je tako široka in temeljita akcija prav gotovo potrebna, saj bodo ta program morali zavestno izpolnjevati vsi občani, še posebno pazljivo pa bodo po njegovih postavkah morali usmerjati svoje delovanje in svoje odločitve delovni kolektivni kmetijskih gospodarstev. Ti bodo še posebej morali paziti na to, da se mora kmetijstvo obravnavati na osnovi potreb in možnosti širše skupnosti in ob upoštevanju specifičnih pogojev, ki se v radgonski občini med drugim odražajo tudi v tem, da je tukaj sedaj v družbenem upravljanju že 22 odst. vseh obdelovalnih površin in da je prodaja zemlje razmeroma nagla.

Glavna misel programa je: kmetijsko proizvodnjo na cellem območju preusmeriti na rentabilnejšo podlago, za kar je nučna enotna gospodarska politika, predvsem pa enotna, ekonomsko upravičeno, sistematično in perspektivno vlaganje sredstev. V enotno proizvodnjo se morajo sistematično vključevati prav vse površine, ki jih je za kmetijstvo sploh mogoče izkoristiti. Poleg takega načina gospodarjenja s površinami je treba upoštevati tudi dejstvo, da je združevanje in medsebojno izpopolnjevanje pridelovalnih in predelovalnih obratov, — pod te-

mi lahko razumemo tudi klavnice in velike hleve za mlado pitano živino in bekone, — za tako izrazito agrarno področje nujnost. Hlevi, ki jih že gradijo in objekti, za katere so načrti že izdelani, zahtevajo, da se na vseh površinah, tako družbenih kakor privatnih, hitreje uvaja enoten okvirni kolobar, ki bo vključeval vse površine in ki bo vseboval najrentabilnejše kulture in take, ki jih bo domača živinoreja rabila in najboljšo izkoristila.

Prav gotovo sedanji način proizvodnje in sedanji način obravnavanja površin vsebuje ta in prikrivata mnogo skritih rezerv, ki jih bomo lahko odkrili in sprostili le s takimi metodami. Pri pregledu sposobnosti in možnosti lahko zaključimo, da je gradnja farm za 5000 glav mlade pitane živine in farm za 20.000 bekonev na leto — od zadrage in posestva — mnogo naporov. Kajti samo od njih je odvisno, kdaj in kako se bodo vsi pridelki skoncentrirali in enotno obravnavali. Možnosti za hiter razvoj kmetijstva na tem območju so. Obstajajo realne možnosti za vzgojo 7000 glav mlade pitane živine na leto, s tem, da sedaj privatni lastniki vzgojijo vsako leto okoli 1.500 glav, družbena posestva pa 5500 glav na leto. Tudi že predvidena investicije slone na realnih možnostih. Vsa krmlila za predvideni 20.000 bekonev in za potrebno število plemenskih svinj, razen visokokvalitetnih beljakovinskih krmil bomo ob primerni organizaciji in ob vključevanju vseh tržnih viškov lahko pridelali doma.

Osnutek programa, ki je pravzaprav bolj pregled kapacitet in možnosti, ne obravnava posamezne gospodarske organizacije in

njenih površin, ampak tudi kmetijski prostor v celoti, seveda s tem, da je ta celoten kmetijski prostor razdeljen na področja, ki so teritorialno in reliefno zaokrožena in jih združuje ista proizvodnja. Za vsako posamezno področje so zagotovljene kapacitete in možnosti, saj le tako obravnavanje kmetijskega prostora omogoča investiranje tja in tako, kjer se bo denar najprej vračal. Le na osnovi tako obravnavanega programa je mogoča kompletna in načrtna obnova vinogradov in sadovnjakov ter izgradnja živinorejskih farm, ki bodo v najbližji bodočnosti morale zamenjati vse polno hlevov in hlevčkov, ki le podražujejo proizvodnjo in kjer ni mogoče doseči enotne, iskane kvalitete in kjer čestokrat prav zaradi tega ni mogoče najti kupeca. Tak način kmetovanja bo tudi v veliki meri prispeval k temu, da se bo v kmetijstvu v neposredni pro-

izvodnji in pri uporabi pridelkov bolj razvila delitev dela, kar bo kmetijstvu v okviru občine v veliki meri odvzelo sezonski značaj in kar bo zaposlenim v kmetijstvu omogočalo normalen in enakomeren osebni dohodek.

Tako organizirana proizvodnja bo omogočala enotno izgradnjo objektov skupne uporabe, kot so skladišča, remize za stroje, garaže, mešanice za močna krmila, sušilnice za zrnje, kleti za solanje in predelovanje vim in podobno. Ti objekti naj služijo potrebam širše skupnosti in jih kaže v take namene tudi graditi.

Zlasti v komercialni politiki mora priti do korenitih sprememb. Vse tržne viške, brez ozira na to, kdo jih je pridelal, moramo obravnavati kot celoto, doseči moramo stalno kvaliteto in enakomerno ponudbo, ki bosta omogočala normalno predajo.

M. K.

Doslej se je redkokdaj dogodilo, da bi v tako kratkem razdobju tako pogostokrat zasedal naš najvišji predstavniški organ — Zvezna ljudska skupščina. V drugi polovici minulega meseca so na pr. poslanci Zvezne ljudske skupščine razpravljali in sklepali o zakonskem predlogu, o organizaciji in finansiranju socialnega in zdravstvenega zavarovanja. Zadnje dni minulega meseca pa je bil na dne-

plenarni seji Zvezne ljudske skupščine, kjer so bile sprejete spremembe zvezne uprave in zbornice. Spremembe v organizaciji ZIS in zvezne uprave, ki jih bo uveljavil ZIS, je bilo rečeno na plenarni seji, so sestavni del ukrepov, ki jih sprejemamo v skladu s sklepi izvršnega komiteja CK ZKJ, da odstranimo slabosti, o katerih je govoril tov. Tito v svojem nedavnem govoru v Splitu. Gre za

odlokov kolektivnih politično-izvršnih organov, svetov in podobnih organov ljudskih odborov.

Spremembe v upravnem organizmu imajo torej namen okrepi ti osebno odgovornost in sposobnost za uresničevanje zakonov, planov in politik, ki jih določajo odgovorni družinski organi in sicer na vseh ravneh v zvezi, republiki, v okrajih in komunah. V

in izboljšanja sistema planiranja. Odbor za gospodarske odnose s tujino bo vsklajeval dejavnost zveznih in drugih organov na področju zunanje trgovine in pri drugih gospodarskih organih s tujino. Poglavitna njegova naloga bo proučevanje problemov naše plačilne bilance s tujino. Se posebej pa bo sistematično spremljal in razčlenjeval naloge v zvezi s sedanjim plačilnim primanjkljajem.

POTREBNE SPREMEMBE

Seveda bo predlagal tudi ustrezne ukrepe in spremljal njihovo uresničevanje.

Ze samo iz tega je mogoče razbrati, da je namen vseh sprememb združiti silo, padobno in jasno opredeliti pristojnosti in odgovornosti v upravi, kar naj s svoje strani prispeva k hitrejšemu razvoju gospodarstva, stabilizacije gospodarstva, k odpravljanju starih slabosti, ki so kakorkoli zavirale razvoj pa naj si bo na področju gospodarjenja ali odnosov. Seveda je bilo v skupščinskih prostorih moč slišati tudi kajšne naše neposredne naloge v bodočem obdobju. Toda o tem drugič kaj več.

Nov odboj za splošna gospodarska vprašanja bo predvsem koordiniral tekočo gospodarsko kritiko. Spremljal bo celotno gospodarsko prakso, koordiniral regulativno upravnost zvezne uprave in po potrebi skrbel za družbeno intervencijo.

Odbor za družbeni plan bo razen proučevanja tekočih in perspektivnih planov proučeval tudi probleme bolj dolgoročnega planiranja. Pripravljal bo potrebne predloge za boljše izpopolnjevanje plana, morebitne spremembe

Seveda bo predlagal tudi ustrezne ukrepe in spremljal njihovo uresničevanje.

Ze samo iz tega je mogoče razbrati, da je namen vseh sprememb združiti silo, padobno in jasno opredeliti pristojnosti in odgovornosti v upravi, kar naj s svoje strani prispeva k hitrejšemu razvoju gospodarstva, stabilizacije gospodarstva, k odpravljanju starih slabosti, ki so kakorkoli zavirale razvoj pa naj si bo na področju gospodarjenja ali odnosov. Seveda je bilo v skupščinskih prostorih moč slišati tudi kajšne naše neposredne naloge v bodočem obdobju. Toda o tem drugič kaj več.

Ljudska skupščina LR Slovenije je konec lanskega leta sprejela Resolucijo o vlogi in nalogah gimnazije. Resolucija ugotavlja potrebo po spremembi vzgojno-izobraževalnega dela gimnazij glede na današnje družbene potrebe — ugotavlja, naj si dijaki s šolanjem na gimnazijah pridobijo splošno izobrazbo, ki je potrebna za uspešen študij na višji ali visoki šoli, s posredovanjem nekaterih strokovnih znanj pa naj oblikuje tudi poklice, za katere je potrebna zlasti širša in globlja splošna

Šolske skupnosti na gimnaziji

Pred dnevi je imela šolska skupnost na gimnaziji redni sestanek, na katerem so se vsi prisotni lahko seznanili z delom šolske skupnosti v šolskem letu 1961-62. V glavnem je odbor šolske skupnosti izvršil vse naloge, ki si jih je zadal na začetku tega šolskega leta. Organiziral je nekatere skupne proslave itd. Razredne skupnosti so tudi v ce loti izpolnile svoj program. O tem so se vsi dijaki seznanili preko poročil predsednikov skupnosti v posameznih razredih. Ugotovljeno je bilo, da je bil v tem pogledu najbolj aktiven 3. a razred, ki je svoj program skoraj v celoti izpolnil in izvedel vrsto predavanj v lastnem razredu in organiziral nekatere proslave. Ko so vsi predsedniki razrednih skupnosti podali poročila o svojem delu, so nato dijaki izvolili nov odbor ter novega predsednika šolske skupnosti za naslednje šolsko leto.

V diskusiji so dijaki tudi razpravljali o izidu šolskega časopisa, ki bi dijake seznanjal z delom in dogodkih na zavodu.

Isti dan, takoj za sestankom šolske skupnosti, je imela konferenca tudi organizacija LM na gimnaziji. Konferenci sta poleg vseh dijakov ter profsorskega zbora prisostvovala tudi delegata z občinskega in okrajnega komiteja LM. Predsedniki aktivov po razredih so podali svoja poročila o delu v tem šolskem letu. Za temi so sledila poročila predsednikov posameznih mladinskih organizacij.

izobrazba ter le krajše strokovno usposabljanje. Tako ustreza gimnazija zlasti tisti mladini od 15. do 19. leta, ki se po končani osnovni šoli še ne more odločiti za poklic in ji »še širši pogled na posamezna vzgojno-izobraževalna področja in osnovna strokovna izobrazba omogočata odločitve«.

Svet za šolstvo LRS je letos izdelal nadaljnje dokumente za usmerjanje reforme gimnazijskega študija: orientacijski predmetnik, okvirni učni načrt, navodilo o pogojih za verifikacijo gimnazij ter navodilo za tehnično vzgojo z delom v proizvodnji.

Sirso javnost utegnejo zanimati predvsem novosti predmetnika in pogoji za verifikacijo gimnazij. Spriču ugodnega sestava profsorskega zbora se je šolski odbor odločil, da se prihodnje šolsko leto ne bo poučevalo po novem le v 1. razredu (to je obvezno), ampak kolikor možno v vseh štirih letnikih.

S tehnično vzgojo v šolskih delavnicah smo začeli že letošnji drugi semester — brž ko smo dobili orodje — drugošolci pojdejo se ta mesec v pomurska podjetja na 12-dnevno prakso, tretješolci pa bodo imeli po končanem pouku 7-dnevni tečaj za cestno-prometne predpise in vožnjo z mopedom. Prihodnje šolsko leto bodo imeli prvošolci tehnično vzgojo seveda že od začetka šolskega leta dalje.

Soboška gimnazija je edina v Sloveniji, ki ima že v vseh štirih razredih rusčino (kot drugi jezik). Kot prvi jezik jo bomo vpeljali namesto nemščine, ki ni svetovni jezik, ko bodo prišli učenci z znanjem ruskega jezika že z osnovne šole. Študij ruskega jezika je najlažja, najhitrejša in zaradi cenovnih knjig najcenejša pot do najodobnejših zakladov znanja (ru-

ščine se uči več kot 2,5 milijona državljanov ZDA).

Dijaki soboske gimnazije se učijo in se bodo tudi v prihodnje učili neobvezno latinščine, ki koristi zlasti študentom nekaterih fakultet (medicinem, pravnikom, pa tudi drugim).

V 4. razredu bomo od prihodnjega šolskega leta dalje imeli po 1 uro več fizike zaradi pouka astronomije, ki nas vse bolj privlači.

Kot izbirna obvezna predmeta vpeljemo že s prihodnjim šolskim letom sociologijo in opisno geometrijo. Opisna geometrija je zelo potrebna študentom tehničnih fakultet, sociologija pa študentom fakultet za družbene vede. Ta dva predmeta bomo vpeljali v 3. in 4. razred, v 1. in 2. razred pa osnovne umetnostne vzgoje ob likovnih in glasbenih umetninah.

Kemija bo po novem v prvih in ne več v zadnjih treh razredih. Bolj sta poudarjena filozofija in telesna vzgoja, nekaj manj pa biologija in zemljepis.

Praktična znanja so predvidena za 3. in 4. razred (tipkanje, stenografija in event. še kaj).

Doslej je bil predmetnik predpisan do sleherne ure, po novem so postavljeni za predmetnik in učne načrte le minimalni pogoji. Da se ne bi raven gimnazij znižala, zato predpisali o verifikaciji. Gimnazija, ki ne bo mogla izdati spričeval z družbeno priznani veljavnostjo. Zahtevek za verifikacijo bo presojal sekretariat za šolstvo LRS. Obsega naslednje: vpisne pogoje, predmetnik in učni načrt, opis organizacije vzgojno-izobraževalnega dela, podatke o učnem osebju (razen za tehnično vzgojo je predpisana fakultetna izobrazba), o učnih prostorih, opremljenosti, učnih sploh o pogojih za sodobno šolanje — ter napoved

potrdilo ustanovitelja o zagotovitvi finančnih sredstev za osnovno dejavnost sole.

Naša gimnazija izpolnjuje postavljene pogoje. S perspektivnim planiranjem in razumevanjem potreb nam je s pomočjo okrajnega in občinskega LO uspelo do prostorov in orodja za tehnično vzgojo, sploh do potrebnega šolskega prostora in do stanovanj za profesorje.

Kaže, da bo prijavljenec za 1. razred več kot za 2 oddelka. Prepričani smo, da 380.000 din — le toliko bi tretji oddelek stal več — ne bo ovira, da vrsta deklet in fantov ne bi mogla do nadaljnje izobrazbe.

PIONIRSKI PEVSKI FESTIVAL V MURSKI SOBOTI

PESEM MLADOSTI IZ 700 GRL

Minulo nedeljo so priredili pionirski pevski zbori svoj občinski pevski festival. Na njem je sodelovalo nad 700 pionirjev-pevcev, ki so vso letošnjo pomlad pridno vadili pesmi, s katerimi so se pripravili k udeležbi.

Prvi zbori so prispeli iz okoliških šol že pred sedmo uro, saj so hoteli izvesti pred festivalnim nastopom še glavno vajo v veliki dvorani kina Park. Zaradičasne prekinitve električnega toka so lahko začeli z vajami šele čez eno uro. Bilo pa je še dovolj časa, da so se lahko vsi zbori vrstili na odru in zapeli svoje pesmi.

Prizadevanja naše šolske mladine soboska javnost bolj slabo ceni. To dokazujejo slabo obiskane prireditve šolske mladine, pa naj so to telovadne ali druge akademije. Razni popevkarski ali jazz ansambelski nastopi so pač bolj kurantno blago kot lepa zborovska pesem, pa naj bo to otroška, mladinska ali pa pevškega zbora odraslih. Tako tudi na nedeljskem festivalu ni bilo gneče. Kljub temu pa se je le zbralo toliko poslušavcev, — predvsem iz vrst soboske šolske mladine —, da nastopajoči niso gledali pred seboj prevelikih praznin v klopeh.

Med prvimi so nastopili pevski zbori nižje stopnje. Prijetno jih je bilo poslušati in spremljati mlade, ki so pozorno sledili kretnjam svojih pevovodij. Bili so dobro pripravljani, zanesljivi in zato tudi z manj treme kot pevovodje. Njihove enoglasne pesmi so bile polne mladostnega, otroškega razpoloženja, ki je zvenelo iz vsebine in melodije posamezne pesmi. Peli so s ponosom, kakor da bi hoteli pokazati poslušavcem te velike dvorane, da so se dobro pripravili na ta svoj veliki nastop.

Srednjo stopnjo je nato zastopal le en zbor, višjo pa 8. Bili so to zbori iz osmih osemrazrednih šol soboske občine. Njihove dvo- in troglasne pesmi so bile daljše in zahtevnejše. Zapeli so vsi lepo, bolj ali manj ubrano, brez spodslavlajev. Za zaključek pa je zapel 180-članski pevski zbor obeh soboskih osnovnih šol še tri pesmi, ki jih je izbrala posebna strokovna komisija. Pevci so vse pesmi obvladali brezhibno. Pevovodja je lahko z njimi izrazil vso melodičnost, dinamičnost in ritmičnost, kot si jo je zamislil skladatelj, kar ob spremljavi godbe na pihala ne pride tako do izraza.

S tem festivalom so tudi pionirski pevski zbori dali svoj prispevek k zaključku letošnjega Tedna mladosti. Pokazali so obnem tudi to, kaj lahko zmorejo pod požitvovalnim vodstvom pevovodij. Med temi jih je bilo letos več, ki so tokrat prvič nastopili na festivalu. Res, da je lahko strokovnjak opazil določene pomanjkljivosti, ki pa jih je mogoče ob primerni strokovni pomoči kaj lahko odpraviti. Pozdravimo lahko pripravljeno naših mladih učiteljev, da s tako voljo in vneto delajo na tem delovnem področju.

Vse to ustvarja lepe pogoje, da bodo pionirski pevski festivali lahko iz leta v leto boljše. VM

PRED MOTO DIRKAMI V GORNJI RADGONI

Na hipodromu v Gornji Radgoni bodo v nedeljo I. extra motociklistične dirke. Zaradi velikega zanimanja za te dirke smo naprosili za kratek razgovor predsednika Avto-moto društva Gornja Radgona Franca Verzele:

Avto-moto društvo Gornja Radgona bo letos dvakrat organiziralo motorne dirke na domačem hipodromu. Prve bodo to nedeljo, druge pa jeseni ob Pomurskem sejmu. V I. extra motociklističnih dirkah bodo sodelovali vozači do 50 km obmejnega pasu. Poleg domačih tekmovalcev smo povabili tudi najboljšie vozače iz 50 Avto-moto društev Slovenije, 17 tekmovalcev pa se je že prijavilo tudi iz sosednje Avstrije, med katerimi je 5 tekmovalcev v posameznih kategorijah prvakov Avstrije.

Tekmovali bomo v kategorijah do 50, 125, 175, 250 in nad 250 cm. Posebna dirka bo dvoboj Slovenija: Avstrija v kategorijah do 175 in 250 cm. Zanimive bodo tudi zadnje dirke — handicap vožnje.

Za najboljši čas oziroma za novi rekord bo tekmovalec prejel pokal. Pokal bo dobil tudi tisti tekmovalec, ki se bo pisiral na najboljšie mesto v handicap vožnji. Ostale nagrade bodo večje kot so bile lani.

Društvo je letos z vso vneto delalo na tem, da pripravi tekmovalno stezo kar najbolje. Navozil smo okrog 250 kub. metrov gramozja tako, da smo zavoje na stezi dvignili in s tem omočili, da bodo letošnje dirke uspešnejše kot lani. Zato upamo, da bo prekorachen lanski rekord proge, ki ga je postavil Sitar iz Boracéve s časom 77,10 km na uro. Proga je dolga 1000 m.

Ob koncu razgovora je Franc Verzel tudi povedal, da je bilo Avto-moto društvo v Gornji Radgoni ustanovljeno kot drugo v Sloveniji in sicer že leta 1946. Pred dvema leti so si z lastnimi sredstvi in s prostovoljnimi delom zgradili učilnico, v kateri poučujejo šoferje-amaterje, strokovno usposabljuje svoje člane in imajo razna predavanja, tesno pa sodelujejo tudi z Združenjem šoferjev in LT. V letih od ustanovitve do danes so izšolali že okrog 700 šoferjev-amaterjev A in B kategorije. Letos nameravajo zgraditi tudi pralni servis in avtogaraže. V društvu je včlanjenih okrog 400 članov.

GOSTOVANJE 60-ČLANSKEGA SIMFONIČNEGA ORKESTRA DOMA JLA IZ BEOGRADA

Čajkovski in Gershwin

Simfonični orkester Doma JLA iz Beograda je od večeraj na turneji po Hrvatski in Sloveniji, kjer bo priredil deset koncertov: v Slovenski Požegi, Virovitici, Bjelovaru, Čakovcu, Varaždinu, Murški Soboti, Mariboru, v Velenju, Celju in na Ravnah. Armadni simfoničarji izvajajo na svojih koncertih popularna dela Čajkovskega, Berliozja, Gershwina in Gotovca.

S to turnejo zaključuje orkester beograjskega Doma JLA letošnjo koncertno sezono, v kateri je obiskal več kot trideset mest in krajev v Dalmaciji, Srbiji, Bosni in Hercegovini. Na vseh štirih tur-

nejah so zavzemala pomembno mesto v programih orkestra dela domačih skladateljev, inspirirana z narodnosvobodilnim bojem.

V Murški Soboti bo Simfonični orkester Doma JLA iz Beograda gostoval prvič v torek, 12. junija t. l. ob 20. uri v dvorani kina »Park«. Pod dirigentsko palico Franca Klinarja bo predstavil občinstvu velikana romantike P. I. Čajkovskega z Italijanskim Kapričom in koncertom za violino in orkester. Najpomembnejši predstavnik simfoničnega jazza in najbolj popularen ameriški skladatelj Gershwin, katerega 25-letnica smrti so

vpada prav v letošnje leto, bo v programu zastopan s simfonično poemo »Amerikanec v Parizu« in z »Rapsodijo v plavem« za klavir in orkester. Kot solista se nam bosta predstavila zagrebški pianist Branko Sepčić (iz razreda prof. Stanciča) in beograjski violonist Rudolf Balas, koncertni mojster orkestra Doma JLA, ki je pred kratkim končal študije v razredu Davida Ojstraha.

Dobrodošle goste bo sobosko občinstvo v torek prav gotovo sprejelo s tako pozornostjo in prisrčnostjo, kot so je bili delžni povsod po Jugoslaviji, kjer so doslej gostovali.

USPELI VEČER DIXIELANDA, BLUESA IN POPEVK

V soboto zvečer so nastopili v prepolni kinodvorani v Murški Soboti Ljubljanski jazz ansambel ter pevci Marjana Deržaj, Majda Sepe in Nino Robić. Prireditve bi sicer morala biti na grajskem dvorišču, vendar je to preprečilo muhasto vreme. Spriču dežja in mraza so kajpak ostali doma številni ljubitelji tradicionalnega jazz-a in popevk iz bližnjih krajev, ki bi jim — skupno z ostalimi soboskimi obiskovalci — pripravili omenjeni gostje iz Ljubljane v romantičnem okolju grajskega dvorišča še bolj redek in svolevsten užitek.

V skoraj dveurnem programu so se zvrstili na odru ob naravnost mojstrski sprem-

ljavi Ljubljanskega jazz ansambla vsi trije gostje — pevci in poželi obilo aplavza. Po-

gosto je navdušeno občinstvo nagradilo izvajalce že sredi izvajane kompozicije, ob koncu kakovostnega, bogatega in pestrega sporeda pa so nastopajoči izpolnili še tri izzrebane želje občinstva.

Med sporedom je odgovarjal na vprašanja napovedovalca Aleksander Skale, jazz urednik RTV Ljubljana tudi o bližnjem jazz festivalu na Bledu, ki bo imel letos dokaj močno mednarodno zasedbo, vrh tega pa številno udeležbo domačih jazz ansamblov. Za poznavalce in ljubitelje tradicionalnega jazz-a so bile v soboto zvečer prav gotovo največje doživljaje kompozicije, ki jih je izvajal Ljubljanski jazz ansambel v evropskem slogu. O njih je občinstvo na kratko sproti seznanjal napovedovalec Ivo Štrkl.

Organizator prireditve, — uredništvo »Pomurskega vestnika«, — je tako omogočilo soboskemu občinstvu, da pozdravi v svoji sredi znane in priznane izvajalce te glasbene zvrsti, ki jih sicer pozna v

glavem le iz radijskih oddaj in televizijskih zaslonov. Na posled je služil uspešen sobotni nastop tudi kot zgled domačim talentom s tega področja, ki jim bo v bližnji prihodnosti omogočeno izpopolnjevanje in ustrezna strokovna pomoč. B. S.

Videm ob Ščavnici

Delo TVD Partizan pri Vidmu ob Ščavnici je letos kar lepo zaživelo. Člani pridno trenirajo, imeli pa so tudi že več raznih tekem. Treba pa je poudariti, da so članske vrste precej pomladili, saj so v društvu vključili preko dvajset mladih ljudi.

Društvo pa zelo pogreša športno igrišče. Igrišče so začeli graditi že pred leti, vendar še danes ni dograjeno. Zmanjkalo jim je namreč denarnih sredstev. Upajo pa, da bodo z dograjevanjem igrišča lahko kmalu nadaljevali, saj imajo obljubljeno dotacijo iz občinskih virov, del sredstev pa bodo še morali zbrati.

Evropski rekord v dvovpregi

Konjeniški klub v Ljutomeru je minulo nedeljo priredil v počastitev VI. občinskega praznika spomladanske konjske dirke. Dirke so bile dokaj zanimive, posebno še, ker je bilo vreme naklonjeno.

V prvi in drugi novoprejši heat vodila za 3 do 12-letne kasaške konje je zmagala Rošinka z vozačem Milanom Korošakom iz Turnišča. Prvič je dosegla čas 1:30,6, drugič pa 1:31,6. V obeh vožnjah je drugo mesto zavzela Plemenitka z vozačem Vladom Znidaričem iz Sta-

re nove vasi. V drugi dirki je s časom 1:36,5 zmagal Armal, last Milana Inanoviča iz Turnišča, drugo mesto pa je pripadlo Nitri z vozačem Mirkom Slavčičem iz Ključarovec. S časom 1:34 je v četrti dirki zmagal Jagor z vozačem Antonom Makovcem iz Turnišča, drugo mesto pa je osvojila Nitra. V šesti dirki je osvojil prvo mesto Porin z vozačem Milanom Zajcem, ki je dosegel čas 1:37,2.

Dokaj zanimiva je bila zadnja dirka. To je bila dvovprega dir-

ka za 3 do 12-letne kasaške konje, ki so jo priredil v spomin na Miho Filipiča, znanega pomurskega konjereja. V tej dirki sta prepričljivo zmagala Fistra in Pluton z vozačem Bojanom Pušenjakom, ki sta dosegla evropski rekord 1:32,3. 2. mesto sta v dvovpregi dosegli Fedela in Ločna z vozačem Jožetom Seršenom iz Verzeje. Na nedeljskih dirkah, ki si jih je z zanimanjem ogledalo blizu 2500 ljudi iz Pomurja in sosednjih krajev je izpadla le peta dirka.

V TEDNU KNJIGE od 1. do 12. junija

izkoristite ugodno priložnost v vseh knjigarnah ČZP „POMURSKI TISK“

v M. Soboti, Lendavi, Radgoni in Ljutomeru

popust pri nakupu knjig od 15 do 50%

POSVET V MRZLEM JUTRU 1962:

Molk je velik kakor bolečina. Molk megle in sreča, molk borcev, ki so izvedeli za knezovo smrt in čepe zdaj premrli in odprtih ran ob medlečih ognjih. Molk smrti, ki diha iz škripajočega ledu na Donavi.

Štiri neigibne postavbe stoje ob mrtvem Pribini. Kocelj, Zemizižen, Načizir in Rogič. Vlaznih oči gleda sin Kocelj okameneli očetov obraz. Zdaj je popolnoma drugačen kakor je bil za življenja. Kocelj se trudi, da bi v njem odkril poteze, ki so bile tako značilne za Pribino. Nekaj nemirnega je bilo v tem obrazu, dokler je živel. Nekaj vročičnega, hlatajočega, nekaj napetega, vedno iščočega.

Zdaj je vse to izginito z bledeh, skoraj sivkastih. lic. Kocelj se ne more vzdržati v misel, da leži pred njim človek, iz katerega se je rodil, ki mu je v mladih letih govoril nežne, ljubkujajoče besede in mu gladil kodraste lase, tihlo ponavljajoč:

»Koder, moj koderček, moj Kocelj, moj sinko!
Bil mu je oče in mati, kajti mater je izgubil tako rano, da je sploh ni poznal. Oče je bil tisti, ki se je igral z njim na vrtu knežjega dvorca v Nitri, ki ga je učil vojaških spretnosti, ko je doraščal v mladca, ki mu je pravil bajke in ki ga je učil starih junaških pesmi. Oče je skrbel za njegovo obleko in hrano, za njegovo šolanje v Reznu* na kraljevem dvoru. Oče ga je kakor oko v glavi čuval v času svojega nemirnega beganja po širokem svetu.

Pred Koceljem vstajajo podobe tega bega, podobe slovesa od Nitre, ki jo je moral Pribina zapustiti na vrat na nos, če je hotel rešiti golo življenje, in podobe prihoda k frankovskemu prefektu Ratbodiu, ki je Pribini, njegovim družini in njegovim zvestim nudil varstvo in streho. Toda Ratbod je terjal protiuslugo. Pribina je moral postati kristjan, on in vsi, ki so bili z njim. Sprejem krščanstva je bil jamstvo za Ratbodovo varstvo, kar pa je Kocelj doumel šele pozneje, ko je dozorel v moža. Takrat pa se je samo čudil, zakaj oče ni hotel več pripovedovati lepih bajk o vilah, rusalkah, volkodlakih, škrtih, beših in rojenicah. Pribina je postal Ratbodov vazal.

Toda Pribina ni hotel biti tudi hlapec. Bil je slovanski knez. Zato ni mogel brez ugovorov požreli vsakega ponižujočega ukaza. Povedal je Ratbodiu v brk, da mu je enak. Naduti Frank pa tega ni prenesel. Imel se je za višjega in mogočnejšega. Pribina se je moral umakniti. Spet je odšel na pot s sinom in zvestimi velikaši.

Na vzhod so odšli. Kocelj razločno vidi pred seboj široke nepregledne ravnine bolgarskega carstva, ki jim je pri vazalu bolgarskega kralja, knezu Ratmiru ponudilo zavetje. A ne za dolgo. Ratbod ne bi bil Frank, če njegova užaljena nadutost ne bi terjala maščevanje. S svojimi vojskami je šel iskat Pribino v kraljestvo Bolgarov. Pred njegovo silo je moral kloniti celo knez Ratmir, Pribino pa je nemirna usoda spet pognala po svetu. V Posavje, kjer je gospodaril grof Salah! Ta je pomiril sprta nasprotnika ter Pribini odprl vrata palače kralja Ludvika Nemškega in vrata njegove naklonjenosti. Ludvik je Pribino povzdignil v spodnjepanonskega grofa. Ludvik je dobro vedel, kaj je pridobil s tem. Pregnanec Pribina ne bo poskušal

»Posvet v mrzlem jutru« je odlomek iz zgodovinske povesti Oskarja Hudalesa — knjiga izide septembra letos pri Pomurski založbi

zapraviiti kraljeve naklonjenosti. Kam pa naj se obrne, sirotnik, če jo zapravi! Domov v Nitro, kjer mu bodo gostoljubnost izkazali z mečem v rokah! Ne, Pribina mora ostati kralju ob strani, mora v Spodnji Panoniji utrjevati njegovo oblast med tamkajšnjimi Slovani, kajti s tem zagotavlja obstanek sebi in svojim. Zagotovi pa si ga lahko samo s pomočjo krščanstva, samo ob podpori krščanske cerkve, ki je hkrati državna, frankovska cerkev. In samo kralj je tisti, ki Pribini lahko seže pod pazduho, kadar bi se utegnil spet zamajati. Pribina to ve. Zato kralj lahko računa na njegovo zvestobo celo takrat, ko se mu upro lastni velikaši.

Kocelj nikoli prej ni pomislil na to, če se oče zaveda vloge, ki jo je odigral v življenju. Zdaj ga je prešinila nenadna bridka misel:

Mar je mrtvi očetov obraz njegov resnični obraz? V tistega, ki ga zdaj vidi, so se zarezale globoke, trpke gube. Tiha žalost veje iz njih. Iz okrvavljenih kotov ob tesno stisnjenih ustnicah pa odraza bridkega razočaranja človeka, ki je bil nekdanj samostojen slovanski knez, a ki ga je častihlepje bratov po krvi in dostojanstvu privedlo med frankovske vazale. »Zdaj šele vidim tvoj pravi obraz, oče moj. Zakaj si mi ga skrivaj vse življenje? Morda bi ti bilo laže, če bi kdaj spregovoril tudi meni o svoji tihni bolečini... Sicer pa, ali se ne bo tudi moj obraz talkole spremenil, ko bom za vedno zatisnil oči? Lepše in bolj bi bilo, če se ne bi. Kaj praviš, oče?«

Toda oče molči. Ognji ugašajo. Na medvedji koži, ki pokriva mrtveca, se nabira srez. V megli nad vrhovi smrek se hripavo oglašajo lačne vrane. Njihovo krakanje ostro trga molk. Kocelj dvigne obraz. Začuden pogleda po navzočih, kajti zdaj jih je že več. Kdaj so prišli, da jih ni slišal? Tu so vsi velmožje, ki so se s svojimi borci udeležili neuspelega, nesrečnega pohoda na Devin. Vsi? Kocelj išče njihove obraze. Prisneca in Borislava ni. Kje sta?

»Borislav je izkvravel pod Devinom, Prisneca in njegov očin pa je pogoltnil led na Donavi«, odvrne polglasno Zemizižen, ker se boji motiti tihno ob mrtvem Pribini.

Ali bosta Pribini ostala zvesta tudi onkraj življenja in smrti, kakor sta mu bila zvesta vsa dolga leta od bega iz Nitre? O, le ostani ta mu zvesta, Prisnec in Borislav, da ne bo še bolj sam kot je bil v letih med rojstvom in smrtjo. Zgladi ta mu gube razočaranja ob okrvavljenih ustnicah!

»Ali je še kdo tam preko?« vpraša Kocelj in pokaže z glavo v smer Donave.

Na tem bregu smo zdaj vsi, razen tistih, ki so izkvraveli pod Devinom, in tistih, ki jih je pogoltnil led na Donavi, knez«, odvrne Zemizižen.

Kocelj opazi, da mu Zemizižen pravi knez. Nikdar ga doslej ni tako oslovil, saj je nazadnje oče njegove žene Dražene, njegov tast in ded njegovih treh otrok, sina Preslava ter dvočič Helce in Zorice. Toda Kocelj takoj razume, zakaj ga Zemizižen tako oslovlja. Navzočim hoče pokazati, da ga priznava za kneza, za novega mejnega grofa spodnjepanonskega. Kocelj se ozre po obrazih velmož. Takoj razbere, da mu bodo tudi oni rekli v prihodnje knez. Celo Unčat, ki hoče ob vsaki priložnosti uveljaviti svoje ločeno mnenje. Kljub temu pozove Kocelj Zemizižna:

»Povej poslednjo knezovo voljo, oče Zemizižen.« Reče mu oče iz hvaležnosti in spoštovanja. »Slišal si jo in si slišal njegovo prošnjo velmož. Sporoci jim jo!«

Zemizižen pove Pribinove zadnje besede. Velmožje jih sprejmejo molče. Šele čez čas reče Zemini, ki je med njimi najstarejši:

»Osemindvajset pomladi je že minilo, odkar smo pokojnega kneza pospremili na njegovo težko pot po tujem svetu. Branili smo ga s svojimi meči in puščicami v sleherni težki uri. Njega in tebe, knez Kocelj. Kje je bilo naše poštenje in kje bi bila naša moška zvestoba, če ne bi upoštevali njegovih zadnjih besed? Kakor smo stali ob strani Pribini, tako bomo ostali zvesti in neomajno tudi tebi, mladi knez. Tako mi Sva... Tako mi Kristal!«

In je v znamenje prisrčne visoko dvignil meč. Drugi so molče storili isto.

Naj vam dobri bog poplača dobroto in zvestobo, velmožje!« reče Kocelj pobožno. »Očetovi duši pa naj nakloni mir, ki ga je zaman iskala vse življenje.«

»Našla ga bo v Nirvani, kjer se bo sestala z dušami pra-

dedov«, se neprčakovano vmeša Načizir tako glasno, da ga vsi slišijo in razumejo.

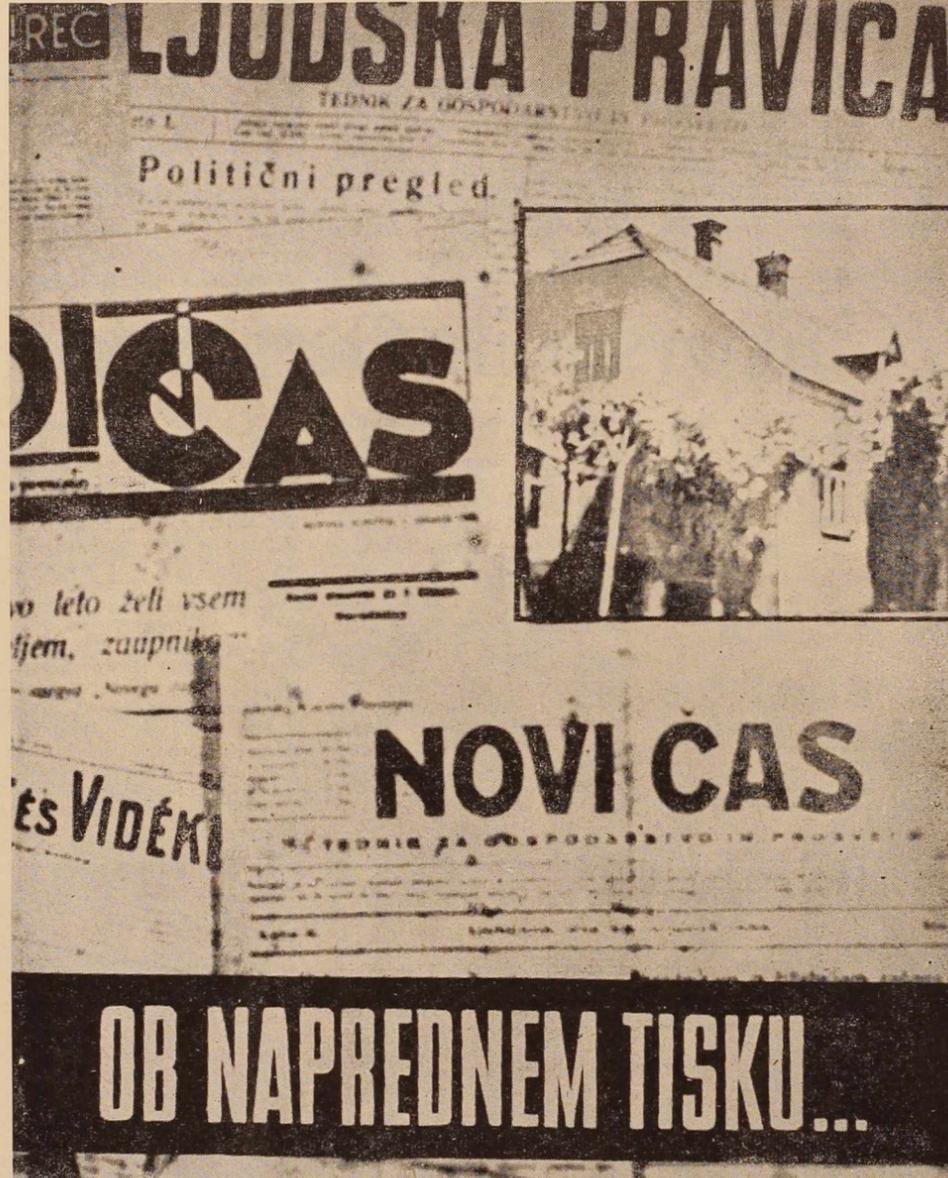
»Molči, ti zakrknjeni pogan!« ga nahruli velmož Unčat. Izkoristil je sleherni priložnost, da se je obregnil ob Načizira, ki ga ni mogel, ker je bil nizkega rodu. Ze od nekdanj vnet prijatelj vsega, kar je bilo frankovsko, ni odobral prizanesljivo sti, ki je bila značilna za Pribinov odnos do Načizira. Dražila ga je zaupljivost, ki jo je pokojni knez izkazoval svojemu prostemu rešitelju; nikdar se Unčat ni mogel sprijazniti z dejstvom, da je Pribina dovoljeval tako prisrčne odnose med Koceljem in Načizirovim sinom Rogičem. Kocelj je bil vendar knez, Rogič hlapec!

Načizir je vedel za Unčatove misli. Zato Unčatu ni ostal dolžan.

Bolje biti pogan, ki išče svojo srečo v toplem zapečku in v vrču sladke medicine, kot kristjan, ki je zaradi svojega krščanstva dolžan z mečem v roki prelivati tujo in svojo kri. Pokojni knez bi še danes živel, če...«

»Molči, Načizir!« ga je ostro prekinil Zemizižen. »Tvoja modrost nam ni potrebna. Pojdi zdaj s sinom med borce! Skliči ta jih, kajti čas je, da krenemo s tega nesrečnega kraja. Mi pa, knez Kocelj in velmožje, pogovorimo se, kako bomo uresničili zadnjo željo kneza, kajti rešiti treba, kar se še rešiti da.«

Kocelj se nemirno zganje. Rešiti, kar se še da rešiti po večerajšnjem porazu. Trde so Zemizižnove besede, a hladno res-

V petih letih odkar obstoja, je Pomurska založba (deluje v okviru časopisno-založniškega podjetja Pomurski tisk), izdala kakih dvajset knjig. Nekatere so bile na slovenskem knjižnem trgu deležne dokajšnje pozornosti, o čemer pričča tudi dejstvo, da založba iz doslejšnjih knjižnih izdaj skorajda nima zalog. Z obširnejšim programom pa se Pomurska založba pojavlja med slovenskimi založniki pravzaprav šele letos, ko ima v programu izid desetih knjig. Torej, ne bo odveč, če v letošnjem Tednu knjige dodelimo knjigam

domače založbe še nekaj prostora na straneh našega tednika.

V teh dneh sta izšli dve novi knjigi Pomurske založbe — dr. Bratko Kreft: Kalvarija za vasjo, zbirka novel in črtic iz Prekajje in knjiga Ob naprednem tisku (o obeh poročamo obširneje na drugem mestu). In kaj nam še obeta program desetih knjig založbe letos?

V tisku je že prvi del zgodovinske povesti Oskarja Hudalesa Med dvema svetovoma, v kateri avtor zajema dogajanja iz časov panonskega kneza Koclja. Delo bo gotovo pritegnilo širok krog bralcev, predvsem mlajših.

Jesen bo izšla nova knjiga pisatelja Miška Kranjca Mladost v močvirju, roman. Naš rojak, pisatelj Miško Kranjec, se v tem romanu ponovno vrača v svet svoje mladosti, v Veliko Polano, med ljudi in dogodke večkrat že skoraj pozabljenih desetletij pred nami.

Med prevodi je vsekakor treba na prvem mestu omeniti delo madžarskega pisatelja Illyés Gyule Ljudstvo s puste (Nadaljevanje na 5. strani)

OB NAPREDNEM TISKU

Pomurska založba, maja 1962 — uredil Vanek Šiftar, opremil Ivo Roškar

Sestavke so pripravili: Rudi Čačinovič, dr. B. Kreft, Miško Kranjec, Franc Zadravec, Ivan Kreft in še drugi. Poleg teh sestavkov pa je tudi pismo Edvarda Kardelja prekmur skemu ljudstvu ob 20-letnici »Ljudske pravice«. Zaradi boljše ponazoritve so tudi objavljeni pomembnejši odlomki iz naprednega tiska, ki je izhajal na tem področju in je razstavljen na stalni razstavi naprednega tiska v Veliki Polani. V knjigi so tudi bibliografski podatki o naprednem tisku v Prekmurju, ki jih je sestavila Niki Brumen. Knjiga sama ne bo pomembna samo za političnega in kulturnega delavca, pač pa bo tudi zelo dobrodošel pripomoček prosvetnim delavcem pri pouku v šoli.

Nekaj čez 100 strani obsegajoča knjiga je izšla te dni, takorekoč v istem času, ko je bila odprta stalna razstava naprednega tiska v V. Polani.

MISLI O KULTURNI MATINEJI NA UČITELJIŠČU V M. S. VREDNOST UČITELJSKEGA POKLICA

Ob pouku in kulturno-prosvetnem delu na učiteljskem poteka tudi vrasanje učiteljskih vrednot učiteljskega poklica. Učiteljski si s kulturnimi prireditvami prisvajajo ustvaritve slovenske kulture in dozorevajo ob njih za posredovanje le-teh novim, doraščajočim rodovom mladine. Vsem navedenim smotrom je služil izbran program kulturne matinee učiteljsnikov, ki je bila minulo nedeljo v telovadnici učiteljska.

Na sporedu je bilo 7 pesmi mešanega zbor, 8 glasbenih predvajanj na klavirju, 7 na violini s spremljavo klavirja, 1 nastop godalnega orkestra učiteljska, 4. dekalmacije, 2 podajanja lastnih pesmi in 1 vzgojni sestavek. Navedeni program dopolnjuje razstava risarskih in likovnih izdelkov učiteljsnikov.

V nagovoru prisotnim staršem in gostom je ravnatelj učiteljskega tov. Ivo Svarc poudaril pomen učiteljeve ustvarjalnosti v oblikovanju lastnega vzgojiteljskega lika, v razvoju odnosov do učencev, do njihovih staršev in do nalog svojega šolskega okoliša. Povsod bodi učitelj vzgled napredka in rasti v umevanju socialistične kulture. Kritičen pregled dosežnih uspehov in opravljenega dela pri vzgoji učiteljskih je ob koncu šolskega leta potreben dijakom samim, učencem kadru učiteljskega, staršem dijakov in čimteljem družbenega življenja, ki sooblikujejo pogoje za dozorevanje novih učiteljev na učiteljskem. Lepo podan kulturni program

dokazuje prve vidnejše rezultate vztrajnega učnega dela na področju petja, glasbe, umetniške besede in likovnih ustvaritev. Vsak udeleženec na tipkah klavirja pri nastopu, vsaka poteza z lokom, vsaka na odru podana živa beseda in vsaka razstavljena risba ter ročni izdelki vsebuje ure in ure prizadevanja duševnega dela, val in izurjenj dijakov samih ob vodstvu predmetnih profesorjev. Iz podanih točk programa odseva tudi vsebinska skladnost izbranih umetnin ter povezanost le teh z učiteljskimi v doživljanju vrednot in lepot.

Za uspele glasbene točke programa je bila pomembna vztrajna prizadevanost prof. Vladimira Močana, profesorice Minke Zacherlove, prof. Anke Zver in prof. Nadejda. Za motivno, barvno in kompozicijsko pristne in bogate, sodobne likovne izdelke so pomembne razen sposobnosti dijakov tudi pedagoške sposobnosti prof. Vlada Sagadina in tov. Jožeta Loperca. Lastnim pesnim nekaterih dijakov je pomagal do izraza na odru slavist prof. Drago Sulič.

V imenu ustanovitelja učiteljske se je kulturne matinee udeležil predsednik občinskega LO tov. Karel Lutar.

Uspeha kulturna matineja bodi vzpodbuda dijakom učiteljske za nadaljnje osvajanje znanosti in umetnosti, njihovim vzgojiteljem, staršem in družbi pa vabilo za nadaljnje sodelovanje z mladino učiteljske pri njeni rasti v učiteljski poklic.

Učiteljsčniki vabijo

Pesem, umetna in ljudska partizanska in delovna, vedra in sproščena, zamišljena in otožna, vzgajna in s tem oblikuje lik sodobnega človeka. V četrtek 7. junija ob 20. uri bodo na svojem vokalnem koncertu peli učiteljsčniki tudi nam, da uživamo bogastvo naših pesmi v prijetno lepem večeru z mladimi pevci. Peli

bodo vsi trije zbori učiteljske: ženski, komorni in mešani zbor. Vstopnina: 100 din, za dijakke 30 din. Koncert bo v Murski Soboti v telovadnici učiteljske. Udeležimo se ga!

Učiteljsčniki bodo koncert ponovili v Ljutomeru v petek 8. junija ob 20. uri v kinodvorani.

DESET NOVIH KNJIG POMURSKE ZALOŽBE

(Nadaljevanje s 4. strani)

(A puszták népe); delo je prevedel prof. Štefan Sedonja, knjiga pa bo izšla predvidoma v oktobru. V tisku pa je že prevod (prof. Janko Liška) manjšega dela češkega avtorja Karla Čapka Navadno življenje.

Vsekakor pomembno bo delo soavtorjev Ivan Regent, dr.

Jože Potrč in Ivan Kreft Pro našega pesnika cvetnih poljan gresivna preusmeritev delavskega gibanja na Slovenskem med dvema vojnama. Knjiga bo izšla predvidoma v oktobru ali novembru letos. Naj opozorimo ob tem še na drugo pomembno delo v programu založbe: Mlada srečanja, spomini na srečanja s sodobniki

Lani je založba izdala zbirko pesmi Naceta Kranjca-Pajlina, letos pa bodo z naslovom Sejalca izšli pesniški prvenci Jožeta Ternarja (poznamo ga predvsem kot vnetega sodelavca prejšnje revije Svet ob Muri); Manko Golar iz Gornje Radgone pa je zbral vedre in šaljive zgodbe iz Prlekije in Prekmurja, ki bodo izšle v knjigi Smeh ob Muri (že v tisku).

Vsekakor obetajoč program domače založbe — in, sočeč po njem, tudi lepi obeti za nadaljnje delovanje založbe, ki si tako utira pot do uveljavitve.

B. L.

Podpredsednik Izvršnega sveta LS LRS dr. Joža Vilfan, predsednik OLO Rudi Čačinovič in drugi udeleženci na otvoritvi razstave naprednega tiska v Veliki Polani

Podpredsednik Izvršnega sveta LS LRS, dr. Joža Vilfan med govorom na svečanosti v soboški Studijski knjižnici

Napredni tisk je bil vedno povezan z delavskim razredom

Zbrani smo pred pomembnim dogodkom, tukaj v vasi, ki je nekako prilepljena obvi-

sela na koncu obsežnega, še sedaj precej zamočvirjenega sveta.

V tem znoju je bilo tudi revščine več ko dovolj in še danes spada Velika Polana, kljub velikemu razvoju, med kraje, ki imajo najvišji procent tuberkuloznih prebivalcev v okraju.

Nikakor ni čudno, če so se na tem področju močneje kot drugod zaostrevali ekonomski odnosi. Tako je tudi razumljivo, da je tukaj močneje odjeknil klic oktobrske revolucije in ljudje so po svoje, vendar odločno začeli revolucijo, ali končati pa so jo morali njihovi vnuki in imena nekaterih so vklesana v kamen na križišču cest, kot stalen kaži-pot naprej. In vsi ti odnosi in razmere so po svoje pille prebivalce Velike Polane. Med njimi so živeli in doraščali za nove naloge, Lojz, Mirko, Naci, Spilak, Zalivki in še drugi, napredno usmerjeni fantje.

Tudi mi slučaj, da smo se zbrali prav tukaj, v tej hiši, ki bo od danes naprej vsem odprt zbornik velikih iskanj, prizadevanj, neuspehov in uspehov generacij. V zelo odprtih razgovorih smo preizkušali svojo pripravljenost za delo in nato raznašali, brez bučnih sestankov in pridig,

vero svoje pripadnosti k delovnemu človeku in svojo pripravljenost iti skupno z njimi do ustvaritve novega družbenega sistema, po svojih močeh in sposobnostih, uresničevali.

To delo pa je postajalo vsebina iz leta v leto odločneje napisanih sestavkov. To je že postajala sila, ki se je zivala čez Muro v enotno hotenje in prav zaradi tega je napredni tisk, ki je začel med vojnoma izhajati v Prekmurju, hitro preraščal ozke lokalne meje.

Ko smo se sedaj zbrali, da med tednom knjige, izročimo javnosti živo preteklost medvojnega obdobja, lahko jasno povemo, da ta tisk, ki je že dobil svoje mesto v borbeni zgodovini delovnih ljudi, ni bil nikdar ozek, lokalističen. Vedno je bil tesno povezan z delavskim razredom, bil včasih med bolj, včasih ali te redkeje, med manj glasnimi usmerjevalci in znanivci novega časa.

Ta preteklost, kateri je posvečena stalna zbirka naprednega tiska, je dobila svoje priznanje, ne samo v uspehih, ki so že bili doseženi v obdobju ljudske oblasti in otipljiva na vsakem koraku, ampak tudi v razumevanju delovnih ko-

lektivov, ki so s svojimi prispevki omogočili, da bodo poleg fresk in starejših občestnih spomenikov, ostali našim zanamcem tudi taki pomniki, kot je ta hiša in v njej že sedaj ter še v bodoče zbrano gradivo.

Ko smo več ko dve leti pripravljali današnjo otvoritev, nas nikdar ni zanašalo samozadovoljstvo, ampak želja, naj bo ta stavba, kjer je bilo prvo uredništvo in uprava Ljudske pravice, vsaj delna oddolžitev mnogim znanim in neznanim, ki so v dolgem in težkem boju izkravali; naj bo tudi vsem pomnik, kako se je ustvarjala in kovala enotnost med delovnimi ljudmi brez ozira na nacionalno in versko pripadnost in končno še opozorilo, da nikdar ne smemo pozabljati niti v razvitih niti v nerazvitih področjih, da je tudi kultura eden izmed osnovnih pogojev trdnosti in vesti novih, socialističnih odnosov.

In še nekaj — hvala vsem, ki so pomagali, da bomo danes odprli ta — menda doslej še edinstveni kulturni spomenik.

Vanek Šiftar, govor na svečanosti v Vel. Polani ob otvoritvi Stalne razstave naprednega tiska.

Kolektiv ČZP „Pomurski tisk“ pokrovitelj razstave v Veliki Polani

Ze od leta 1957 praznuje kolektiv ČZP »Pomurski tisk« v M. Soboti 5. oktober, dan, ko je izšla prva številka predvojnne Ljudske pravice, kot vsakoletni praznik kolektiva. Letos pa je kolektiv ČZP »Pomurski tisk« prevzel tudi pokroviteljstvo nad Stalno razstavo naprednega tiska v Vel. Polani. Sklep delavskega sveta je vnešen tudi v knjigo Ob naprednem tisku:

...po vzgledih predvojnne Ljudske pravice želi delovati na področju časopisne in založniške dejavnosti v Pomurju naš kolektiv. Zato bo od slej 5. oktober — dan, ko je leta 1934 izšla prva številka Ljudske pravice — vsako leto praznovan kot praznik delovnega kolektiva Časopisno založniškega podjetja »Pomurski tisk« v Murski Soboti...«

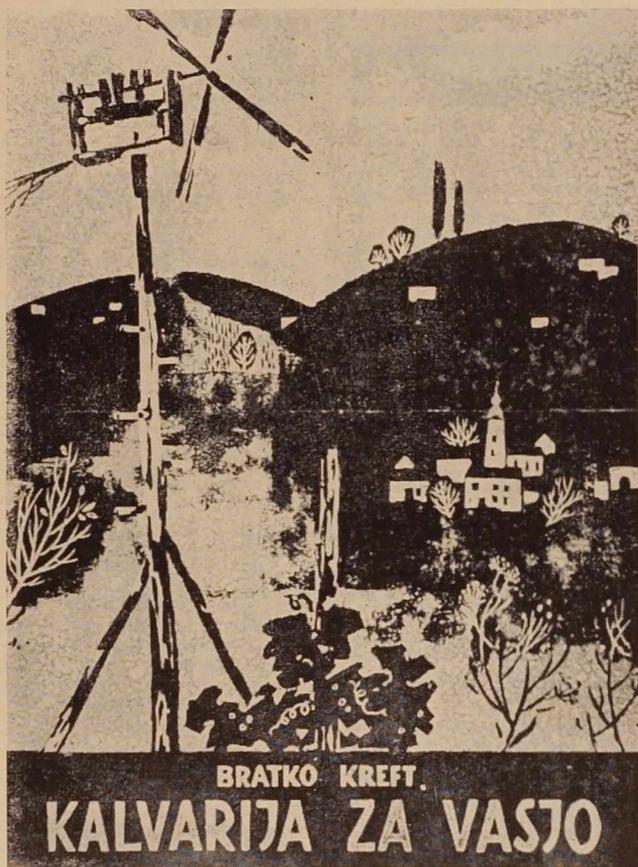
Delavski svet ČZP »Pomurski tisk«; v M. Soboti, 18. sept. 1957

...napredni tisk nam je bil vedno zgled pri uresničevanju naših nalog in ciljev na področju kulturno-prosvetne, časopisne in založniške dejavnosti v pokrajini ob Muri. Za-

to prevzema delovni kolektiv Časopisno založniškega podjetja »Pomurski tisk« s ponosom in zadovoljstvom pokroviteljstvo nad stalno razstavo

naprednega tiska v Veliki Polani...«

Osrednji delavski svet ČZP »Pomurski tisk«; v M. Soboti, 14. V. 1962

BRATKO KREFT
KALVARIJA ZA VASJO

Dr. Bratko Kreft

KALVARIJA ZA VASJO

Izdala Pomurska založba — uredil Vanek Šiftar, uvod Franca Vurnik, bibliografijo sestavil Jože Munda, opremil ak. slikar Lado Danč

Dr. Bratko Kreft, ki je za Cankarjem prvi dramatik, ki si je osvojil občinstvo, že več kot petintrideset let razdaja svojo skoraj neizčrpano življenjsko energijo. Rodil se je leta 1912 v Vidmu ob Ščavnici, v nekdanjem Sv. Juriju, od koder so doma še nekateri po-

membni napredno usmerjeni ljudje. V tem kraju je bil doma tudi najreakcionarnejši politik iz časov predvojnne Jugoslavije dr. Korošec. Vse to kaže na močno razgibanost tega kraja, kar se odraža tudi na globoko družbeno nasprotja, ki so nastajala in so se iz leta v le-

to tudi poglobljala. Tako okoli je že zelo zgodaj vplivalo na Kreftov razvoj, udeleževanje in tudi politično opredeljevanje.

Režiral je že kot dijak mariborske gimnazije. Kot režiser in dramaturg je s svojim dolgoletnim naporom in vztrajnim delom zavzel zelo vidno in pomembno mesto v naši kulturi. S svojim udeleževanjem v gledališču je »pomladil način igranja in režije«. Prav tako je tudi že v dijaških letih začel pisati in urejevati mladinski list Mladina.

Značilne so Kreftove črtice in novele v katerih je kritičen opazovalec nasprotij življenja. V njih »razglablja zlaganost meščanske družbe, slika tragično usodo ponižanih in izobčenih, riše domačo pokrajino Prlekijo in njene ljudi.« To je v glavnem tudi vsebina zbirke Kalvarija za vasjo in druge povesti iz Prlekije.

Bratko Kreft je napisal tudi nekaj za našo kulturo pomembnih dram in jih še vedno snuje. Njegove drame pomenijo napredek v slovenski dramatik. V njih je Kreft v luči marksistične ideologije oblikoval dramsko snov in opozoril na dialektični razvoj dogodkov. (Besede v narekovajih so citati iz knjige M. Ravbar—S. Janež: Pregled jugoslovanskih književnosti.)

Knjiga je izšla te dni pri Pomurski založbi, lepo opremljena je že v prodaji v vseh knjigarnah.

zopet navzdol... in tako dalje. Ljubil je sunke in ljudje se niso imeli zaradi tega pritoževati.

Gospod poročnik se je vračal z inspekcije. Skornji so mu bili blatni, hlača obkropljena od cestnih mlakuz in njegov obraz je kazal izmučenost. Nemirno je stal pri oknu in zrl na polja, brzojavne drogove in ljudi, ki so švigali v temni vataki mimo njegovih oči. Gledal je, mislil drugam. V kotu je sedelo dekle. Lepo, mlado dekle. Gospod poročnik jo je opazil takoj, ko je vstopil.

Koketno je dvignila ročico — tega se je bila naučila v plesni šoli — in gospod poročnik je prav prijetno zaužil prijem lepe, mlade roke in pogled čistih oči. Besed ni poslušal, saj se mu je za hup kar zavrtelo, le to si je zapomnil, da je Lenčka... in da ima komaj sedemnajst let. Oče je upokojen železničar. Pozno se je poročil — zato taka mlada hčerka. Pa bo že. Boji se malo. Pušiti se ji zdi ti kraji.

«O ne, gospodična, ko spoznate ljudi, ko spoznate nas, boste videli, da ni niti izpit kakor vsi, nesrečen bolj kakor vsi. Njegov oče je bil tudi pisar. Poslal ga je v šolo, pa ni vzdržal. Pero se je zaplilo tudi v sira in akti na poglavarstvu so čakali sodne roke. Bil je skozi parne kot pisarniški krt in živel, kolikor je pri svoji plači mogel. Sicer pa je pil na tuj račun. Gospodje so imeli denar in so plačevali. Nocoj so bili razposajeni in so zbadali svoje žene z Lenčko... Tudi on jo je videl. Saj bo njegova koleginja. Popoldne je bila pri poglavarju in si ogledala urad.

«To je naš veliki pisar Hrašovec...» Tako okrutno ji je bil predstavljen in ona mu je dala roko.

«Lepa je... mlada... nedolžna... njene oči... Lenčka je... In poglavar in poročnik in župan in tako dalje...» Tisti večer, ko se je kakor vedno vrnil pijan v svojo sobo, se je zrušil Hrašovec obločen v posteljo in se razjokal. Ob svojem zanitem življenju, ob svoji prerani plesi in ob lepi kolegini Lenčki se je razjokal. Jokal je dolgo. Če bi ga bil kdo slišal, bi morda mislil, da tulla na verigo pridenjen pes.

In v trgu je res bilo, kakor je dejal gospod poročnik. Vino, godba, ples. Lenčka je bila zadovoljna. Vse je skrbelo zanjo. Le gospe so jo sovražile in obkrovala. Ni slišala, ni se razumela, ker ji je bilo komaj sedemnajst let. Zato tudi moških se ni prav doumela. Se je zrla je vedela, da ima čarobne oči, črne, ogljene lase, v katere bi se človek zapletel in umrl, vzbrstele prsi kakor

«Lepo dekle...» Obločena je bila po najvejši modi in izpod kratkega krila — lepe, vidke noge... Vse, vse je bilo tako, da je moglo ugajati vsakomur, ki je imel oči za to. In gospod žandarmerijski poročnik jih je imel vedno, najsi se je vračal še s tako težke in blatne inspekcije... «Gospodična se gotovo pelje kam na obisk...?» Korajža velja. Zakaj bi ne govoril? Vlak vozi počasi, sunkoma, dekle dolgočasno zre po vagonu, gospod poročnik pa se vrača s pušne inspekcije in si želi neuradnih misli in trenutkov. Oči so se povsile. Za trenutek.

«Ne, gospod poročnik, službo nastopim na glavarstvu...» In poročnik, ki je tri dni hodil po poteh uradnosti in se pričkal z žandarji, je od radosti vzkliknil z rokami.

«V službo... naša nova moč... kolosalno... Poročnik Kuna...»

Balada o Lenčki

Dan za dnem. Kakor tovorni vlak. Počasi, premišljeno, leno je teklo življenje v trgu. Srežki poglavar, župan, trgovec, zdravnik, žandarmerijski poročnik, sodnika, komisar in kolikor je še raznih častivrednih naslovov v vsakem trgu, jih je bilo tudi tukaj. Razdeljen v družbe, ki so se vztrajno obrekovale med seboj, so prepili mnogo noči, da so se zjutraj prepoznali in izpili vračali v svoje urade. Brez žalosti. Smeje in s porogljivo besedo so se spominjali orožnika (kakor so kratko nazivali poročnika), ki se je preveč pajdašil ali z županovo ali s katerega drugega ženo. Malo prepira, veliko besedi in obrekovanja. Sicer pa so bili vsi enaki. Moški nezvesti — ženske nezveste. Izmenjavali so se. Zdravniki, ki mu je pred leti žena skočila v Muro, pa se je smejal vsemu. Vedno se je samo smejal...

Srežki poglavar je bil kaj prijeten mož. Se celo kmetje so ga ljubili in že je prišel glas o žemiti nezvestobi do njih, so ga pomilovali. Redko se je sicer smejal, njegov obraz je bil vedno oster in resen kakor geometričen lik. Zdelo se je, da je že čez vse. Tudi čez ženo, ki mu je rodila troje lepih otrok, sedaj pa je s smehljajem vabila vsakogar, ki ji je ugaljal.

Dela ni bilo ravno preveč. Vendar je bila po nekkih starih predpisih določena za urad še ena delovna moč: stenografska-tipkarska.

Poglavar je bil praktičen in je pisal na vladno. Razpisal so in trg je čakal... Tudi kancler Hrašovec je čakal, ker je ležalo na njegovi mizi precej nerešenih aktov.

V 1. letnik Učiteljske bomo vpisali največ 75 dijakov. Kandidati za vpis naj vložijo prijavo za sprejem ravnateljstvu najkasneje do 18. junija 1962 na obrazcu DZS 1,20 (dobi se v knjigarni). Prijava se kolkuje s 10 din, priloge po 30 din.

Prijavi je potrebno priložiti naslednje priloge:

1. spričevalo o uspešno opravljeni osemletki,
2. mnenje šole,
3. lastnorčno napisan življenjepis,
4. rojstni list.

Kandidati, ki jih priporočajo: Zveza borcev, socialno varstvo, gospodarske, družbene ali strokovne organizacije, priložijo tudi izjavo priporočnika. Vpisali bomo tudi več dijakov, ki govorijo madžarski jezik. Novim dijakom priporočamo, da stanujejo v Murski Soboti, zlasti v internatu.

Kandidati naj pridejo v torek, 19. junija 1962 ob 8. uri na Učiteljske za preizkušnji posluha in na zdravniški pregled.

Ravnateljstvo Učiteljske

POMURSKI ATLETI

Danes, v četrtek ob 18. uri bo v klubskem prostoru Delavske restavracije ČZP Pomurski tisk v Kocljevi ulici ustanovni občni zbor delavskega športnega društva. Na zboru bo tudi razprava o ustanovitvi atletske sekcije v okviru novega društva, pa je zato udeležba atletov še posebno zaželena. Vabljeni tudi vsi igralci in aktivni člani dosedanjih športnih sekcij Grafičar!

V soboto, 26. maja je bilo na gimnazijskem stadionu atletsko prvenstvo srednjih šol; udeležilo se ga je devet moških in isto število ženskih ekip. Doseženi so bili naslednji rezultati: Moške — 100 m Anton Šarotar 11,5 in Kolbi 11,8 (oba ESS), Husar (Sloga) 11,9; 300 m: Anton Šarotar (ESS) 36,1, Mauček 40,1 in Makovec 40,8 (oba Sloga); 1000 m: Žizek (SSTV) 2:50,7, Mauček (Sloga) 2:54,6, Husar (KSS) 2:56,6; kroglja: Toplak (KSS) 13,31; Györfi (Elan) 12,43, Peterka (ESS) 11,95; višina: Seruga (ESS) in Glažar (SSTV) 158, Gajšek (TSS) 150, izven konkurence Kemr (Elan) 158; daljina: Peterka 6,08 in Seruga 5,83 (oba ESS), Galič (Elan) 5,63; 4x100 m: ESS 48,1, Sloga 49,3, Elan 50,5. Ženske — 60 m: Gomboc (Sloga)

8,3, Hren (SSTV) 8,4, Gol (ESS) 8,6; 400 m: Edelsbruner (Sloga) 1:09,0, Baber (KSS) in Maroč (ESS) 1:09,1; kroglja: Zankoc (ESS) 8,73, Stampar 8,28 in Grmič 8,22 (oba Elan); višina: Zadavec (SSTV) 135, Kerčmar (Elan) 135, Kovačič (SSTV) 130; daljina: Hren (SSTV) 4,59, Gider (Elan) 4,35, Stajnar (SSTV) 4,30; 4x50 m: SSTV 34,6, Elan 34,7, Sloga 35,5. Med tekmovaljem je ves čas padal rahel dež, ki pa se je kmalu spremenil v naliv in tekmovalje je bilo za kakih 15 minut prekinjeno. Toda kljub temu so se tekmovalci v posameznih disciplinah odvijali v redu in vse je potekalo pravzaprav v znamenju boja med ESS, Sloga, Elanom in SSTV. Najbolje so bile v tekih, predvsem v teku štarete 4x60 m za ženske, kjer je SSTV te za las

zmagala pred Elanom. Omemba vredne rezultate Peterke v skoku v daljino, saj je močno potokel Miloševićev srednješolski rekord. Elan je zopet zatajil, saj je nastopil spet brez Logarja.

Po končanem tekmovalju je mnanja zastavil nekaterim prijavitelcem v obliki odaje »Pokazi, kaj znaš« vprašanja s področja rezultatov, ki so bili doseženi na prejšnjih prvenstvih. Na razgovor je poklical tudi nekater vidnejše atlete. Razpravljali so o ustanovitvi soboškega atletskega kluba, v katerem bi mladi atleti imeli večje možnosti za napredek.

Skupna razvrstitev ekip, ki so sodelovale na srednješolskem prvenstvu je naslednja: ekipni zmagavci, v naslednji: ekipni srednješolski prvak za leto 1961-62 je SSTV, ki je zbrala 12,983 točk. Sleđijo: ESS 12,848, Učiteljske 12,373, Gimnazija 10,623, KSS Rakican 9,206 točk itd.

KOLESARSKI KRITERIJ V BELTINCIH

25. maja je Kolesarski klub v Beltincih priredil v počastitev Dneva mladosti kriterij za tekmovalce, pionirje, turiste in juniorje. S slednjimi je vozil tudi Forjan na navadnem vozlu. Pri pionirjih je zmagal Jože Skačar pred Andrejem Mimaričem in Francem Zverom, v drugi skupini Jože Grabar pred Glavačem in Mimaričem, v skupini juniorjev pa Forjan pred Berdom, medtem ko so kolesarji Gider, Gaber in Benko med tekmovaljem odstopili.

Radgončani: zamujena priložnost

Cetrto in peto kolo tekmovalja v Pomurski obojkarjski ligi je prineslo dvojce presenečenj. Največje je vsekakor poraz Radgone na kroškem terenu; ta poraz bo verjetno veljal goste prvo mesto ob koncu razvrstitvi. Tako so namreč Radgončani dali možnost za osvoboditev prvega mesta zlasti moštvo soboškega »Partizana«, ki trenutno že vodi na lestvici. Rahlo preseneča tudi poraz soboškega Dijaškega doma v srečanju z moštvom Beltincev.

Do konca tekmovalja so še tri kola. Tekmovalje postaja klub

temu, da je prvič organizirano po liga sistemu, vse bolj zanimivo in na vrhu so kar tri moštva s po 8 tekmovalnimi točkami. Največ obojbetov za prvo mesto ima vsekakor soboško moštvo, vendar pa je tudi v odbojki zoga okrogla in ni izključeno, da se se lahko kaj pripi...

Sicer po so bili v zadnjem tekmovalnem tednu pomurskih obojkarjev zabeleženi naslednji rezultati: IV. kolo: Salovci: Videm 0:3, Moščanci: DD 1:3, Beltinci: Partizan M. S. 0:3, Puonci: Krog 3:0, Radgona: Apač 3:1. V. kolo: Apač: Salovci 3:0, Krog: Radgona 3:0, Partizan M. S.: Puonci 3:0 DD: Beltinci 0:3, Videm: Moščanci 2:3.

LESTVICA PO V. KOLU

Partizan	5	4	1	12:6	8
Dijaški dom	5	4	1	12:6	8
Radgona	5	4	1	12:9	8
Beltinci	5	3	3	6	4
Puonci	5	3	3	4	
Apač	5	2	3	4	
Krog	5	2	3	4	
Moščanci	5	2	3	4	
Videm	5	1	4	2	
Salovci	5	0	5	0	

Slovenski tekmovalci so triumfirali na tekmovalju za državno prvenstvo v kegljanju za posameznike, ki je bilo končano preteklo nedeljo na šestdesetnem kegljišču v Ljubljani. V prvo desetorico najboljših jugoslovanskih kegljačev se je uvrstilo kar šest Slovencev, kar je doslej največji uspeh. Med njimi je tudi Ljutomerčan Miro Steržaj, ki se je s 1087 podrtimi keglji uvrstil na šesto mesto v državi. Državni prvak je postal Grom (Ljubljana) s 1890 keglji.

Komisija za odbojko pri okrajni zvezi za telesno vzgojo bo priredila po zaključnem kolu Pomurske odbojkarjske lige prijateljski odbojkarjski turnir v Gornji Radgoni. Na turnirju bodo poleg moštvev iz radgonoske občine nastopila tudi tri proučrvena moštva iz POL. Turnir bodo priredili zato, da bi s to priložnostjo vplivali na razvoj tega športa v radgonski občini in pripomogli k ustanovitvi ustreznih občinskih lige.

Planinsko društvo v Murski Soboti bo, če bodo to vremenske razmere dopuščale, 24. junija priredilo izlet na Plitvička jezera. Spotoma si bodo izletniki ogledali Titov rojstni kraj Kumrovec, Zagreb, Karlovac in še nekatere turistične zanimivosti v sosednji republiki. Potovalci bodo s posebnim avtobusom.

V ponedeljek je bila seja sekretariata občinske zveze za telesno vzgojo v Murski Soboti. Na seji so razpravljali o dodeljevanju podpore za funkcionalno poslovanje posameznim telesnovzgojnim in športnim organizacijam. Društva in klubi so zaprosili zvezo za 7.885.000 din dotacij, medtem, ko im zveza v ta namen na razpolago 2.475.000 din sredstev, ki jih bo tudi razdelila posameznim organizacijam glede na njihovo aktivnost.

BELTINCI IN TROJICA

Tudi v Pomurski rokometni lig smo bili preteklo nedeljo priče zadnjim obračunom za točke med moštvi v I. in II. članski konkurenci čeprav ti obračuni pretežno niso bili športni, ker so bili napravljeni za zeleno mizo. Največ tekem se je namreč končalo z že kar preveč tradicionalnim p. f., kar samo od sebe vzbujlje vprašanje: ali kaže tako naprej tudi v prihodnji tekmovalni sezoni?

Dejstvo je namreč, da si je tekmovalna komisija pri ORO letos naprtila na ramena pravca konglomerat tekmovalj, ki jih posamezni klubi zaradi medsebojne oddaljenosti tudi finančno ne zmorejo, pa je za tekmovalje v posameznih konkurenci vedno manj interesantno in privlačno za sodelujoče klube, čeprav je bilo večkrat tudi precej neresnosti. Zato bo potrebno že v jeseni močno spremeniti sistem tekmovalj v rokometu.

Glavni poudarek kaže namreč dati tekmovaljem v občinskih rokometnih ligah, s čemer bomo tekmovalja tudi precej pocenili in jih tudi bolj približali sodelujočim klubom, medtem ko bi se naj v okrajni ligi zbrala najboljša moštva, ki imajo ustrezne pogoje in možnosti tudi za uveljavljanje kakovosti v tem športu. Izbor teh moštvev ob končni razvrstitvi v I. članski ligi ne bo težko opraviti, saj imamo moštva, ki že močno odstopajo od povprečja in se že začno približevati celo kakovosti ravnih višjih razredov. Pričakujemo lahko, da se bo okrajni rokometni odbor že v bližnji prihodnosti odločno lotil tega problema in ga tudi rešil v korist še večjega napredka tega športa v Pomurju.

Končna razvrstitev moštvev v I. članski ligi je po svoje zanimiva in kaže, da imamo opraviti s tremi skupinami, ki so si precej narazen glede kakovostnih dosežkov in tudi tekmovalnih pogojev. Naslov prvaka Pomurja si je letos zasluženo priborilo moštvo Beltincev z 18 zmagami in brez poraza, kar je hkrati tudi svojevrsten rekord. V prvo vodilno trojico sta se s po 30 tekmovalnimi točkami uvrstila še lendavski kovinar in soboški Graičar. V drugo skupino spadajo moštva ESS, Kroga in Tekstilca, medtem ko ostala moštva s svojimi dosežki v tretji skupini dokaj zaostajajo za moštvi II. skupine.

TRŠANOV POKAL ZA BELTINČANE

Predzadnje nedelje je Kolesarska zveza Slovenije priredila v Zalogu pri Ljubljani II. dirko za prehodni pokal — v spomin na nekdanja funkcionarja in strokovnjaka pri KZS tovariša Tršana in Vospornika. Beltinski kolesarji so se že lani udeležili prve spominke dirke, vendar jim kljub zmagi Forjana ni uspelo osvojiti prehodnega pokala, ki so ga takrat dobili Rogovci. Letos pa jim je bila sreča bolj naklonjena. Pridobili so si ga kljub slabi formi: Forjan je zasedel tretje, Kavaš četrto in Grabar peto mesto v razvrstitvi posameznikov, Lipič pa je moral zaradi okvare na kolesu odstopiti. Tako so beltinski kolesarji kot ekipa zasedli prvo mesto na tej dirki.

V II. članski ligi je položaj na lestvici precej drugačen, saj ni tolikšnih odmikov, da bi sploh lahko govorili o skupinski razvrstitvi sodelujočih moštvev. Prvak je drugo moštvo lendavskega Kovinarja z 22 tekmovalnimi točkami, nje mu pa sledijo moštva Agroservisa iz Murske Sobotne, Beltinci II, Pomurje itd.

Ce upoštevamo, da je prvo moštvo lendavskega Kovinarja že v I. ligi, bo verjetno izpraznjeno mesto v tej konkurenci za moštvo Agroservisa. Sicer pa so morda na obzorju še kakšne druge možnosti: na primer ustanovitev štajerske rokometne lige, v katero bi se avtomatično uvrstila dve ali tri moštva iz prvega kakovostnega pomurskega razreda. Ustanovitev te lige bi bila vsekakor dobrodošel prispevek tudi za kakovosten napredek rokometu v naših krajih.

V zadnjih tekih so bili zabeleženi naslednji rezultati: I. članska liga: ESS: Kovinar 7:19 (13:9), Kovinar: Krog 5:0 (p. f.), SCPB: Sloga 0:5 (p. f.), SURS: Beltinci 0:5 (p. f.); II. članska liga: KSS (Rakičan): Beltinci II 0:5 (p. f.), Kovinar II: Ljutomer (5:0 p. f.), Agroservis: SSTV 4:62 (19:1), Beltinci II: Agroservis 14:5 (4:4); pionirji: Lendava: Ljutomer 5:0 (p. f.), Krog: Mladost 3:16, Cankova: Rogoševci 5:5; pionirke: Mladost: Krog 16:3, Cankova: Črenšovci 5:0 (p. f.). Tekma v konkurenci pionirjev in pionirk med moštvoma Beltincev in Poleta še ni bila registrirana zaradi uveljavljene prilozbe.

LESTVICA I. ČLANSKE LIGE

Beltinci	18	18	0	457:129	36
Kovinar	18	15	0	329:166	30
Graičar	18	15	0	394:252	30
ESS	18	10	8	351:262	20
Krog	18	10	8	344:300	20
Tekstilec	18	9	9	277:263	18
Elan	18	5	12	254:406	11
Sloga	18	4	13	181:364	9
SURS	18	1	21	128:219	4
SCPB	18	1	0	17:425	2

Najboljši strelci: Janez Husar (Krog) 150, Stano Kovačič (Graičar) 133, Franc Klemenčič (Beltinci) 97, Jožef Perša (Kovinar) 95, Janez Peterka (Beltinci) 93 zadelkov itd.

LESTVICA II. ČLANSKE LIGE

Kovinar II	14	11	0	3	233:146	22
Agroservis	14	8	1	5	233:155	17
Beltinci II	14	7	2	5	220:177	16
Pomurje	14	6	1	7	152:193	13
SSTV	14	5	2	7	215:264	12
Ljutomer	14	5	1	8	129:140	11
KSS	14	4	0	10	95:139	8
Turist	7	2	1	4	100:136	5
Krog II	7	3	0	4	81:108	6

Najboljša strelca v tej konkurenci: Stefan Svec (Kovinar II) in Aleksander Peček (SSTV) 64 zadelkov.

START HOKEJISTOV

ESS: ELAN 7:1 (4:0)

S prvo tekmo med moštvoma ESS in Elana — bila je pretekli torek —, se je pričelo tudi spomladansko tekmovalje pomurskih hokejistov na

travi za prvenstvo v vzhodni slovenski ligi. Kot v jeseni, tudi sedaj sodelujejo v tekmovalju štiri hokejska moštva iz Pomurja.

Moštvo soboške ESS je že na prvi tekmi dokazalo, da resno računa na prvo mesto v končni razvrstitvi sodelujočih moštvev. Tekma se je sicer pričela z zamudo, ker igrišče ni bilo pripravljeno. Igrali so v visoki travi. Rezultat ustreza poteku igre in je zmagal ESS povsem zasluženo.

V petek je na programu tekma med hokejskima moštvoma Lendave in Beltincev, v nedeljo pa med moštvoma Beltincev in Elana.

(Nadaljevanje s 5. strani)

dvoje drobnih golobc ... O, koliko je vse ga lepega na njej! Sama ne ve, kam bi vse to dala, ko se zvečer v postelji spominja lepih besed poročnikov ... Izkavih poglavarjevih ... cmokajočih županovih, ki je trgovec in kupuje in prodaja najraznovrstnejše blago. Tudi svilo. Slabo prespava Lenčka svoje noči. Zaradi svoje lepote, zaradi skladnih, mi-kavnih besedi.

Hrašovec, župan — trgovec in koščeni zdravnik sede pri mizi. Vse drugo pleše. Plos lovskega društva. Predsednik: gospod sreški poglavar. Vse dame iz trga plešejo. Gospa županja z mladim sodnikom, gospod odvetnik z njegovo ženo — ni lepa — gospod poročnik in poglavar se — kosata za Lenčko. Lenčka pleše kar naprej in dobro in prijetno pleše. Kar sapo ji že jemlje, a mora vedno znova. Tako lepo se stisne njeno telo k telesu in ples z njo je opojen kakor najzlahtnejši šampanjec iz ljutomerčana.

Zdravnik se reži. Župan rožlja z zlato, predlogo verižico svoje ure. Hrašovec pi-je. Vsi gledajo Lenčko. Župan se nasmehe, ko se prisluče Lenčka s poročnikom ali s poglavarjem ali s kom drugim mimo mize. In vedno se potelje ozre na pisarja, ki nemirno gladi svojo plešo in ne pleše. Samo pije še. Nekaj bi mu rad povedal. Pisar naporno misli. Župan je vesel, da je poročnik pustil njegovo ženo, četudi se zaradi tega precej histerično vede doma. Če je dober lovec in orožnik, še ni rečeno, da mora oplaziti tudi županovo ženo. Hrašovec gleda in skozi meglo svojih misli, ki so tako nejasne kakor lepota,

zagleda svetlo zaplestnico na Lenčkini roki. Zgane se, nagne se čez mizo in ... Župan se smehlja. On ima denar.

»Lenčka.«
»Ena sama strahotna misel in Hrašovec se grozi, piše, župan pa veselo in zadovoljno rožlja z zlato verižico in se ponasa z Lenčkinjo zaplestnico. Zdravnik smehlja, kima z glavo in gudno govori: »Tudi jaz pridem še na vrsto, gospod župan. Sem zdravnik in sem vratar in kralj vseh skrivnosti ... dragi moj župan ...« Župan ne poslušaj, le pisar lovi zdravnikove besede. Zdravnik je cinik. Njegova žena je skočila v Muro, ko ji je priznal, da je pomagal županiji, da je

pomagal poglavarju ... Vsega ji niti povedal ni, pa je norica že skočila v vodo. Če bi ji, recimo, povedal kaj o tistem računu ... no da, potem bi se morebiti splašala.

»Tudi jaz še pridem na vrsto ...«
Pisar se je napil. Vendar je bil bolj trezen, nego vsi drugi.

Zjutraj, ko se je sam Bog vedi kako spet znael pri škripajoči in od črvov razjedeni mizi doma v vlažni sobi, je mislil svoje mlade misli. In na Lenčko je mislil, na njo, ki bi mu lahko vrnila izgubljeno mladost in ozdravila ranjeno srce. Pa on je bil pisar, zapil peroprasek z borno plačo in s prazgodnjo plešo ... Zato je mislil na samokres, ki ga bo treba kupiti ...

3.
Tako se je zgodilo, da je pisar vedno slabše opravljal svoje dolžnosti in da je župan jezil svojo ženo in z denarjem dražil gospoda poročnika in poglavarja. Vse. Lenčka je nosila njegovo zaplestnico, poročnik Lenčkin roček in gospod poglavar je imel za zdaj še samo spor s svojo ženo ...

V pisarni.
Dolgočasen, pust popoldan po skrokanj noči.
»Gospodična ...« Pisar je bil predrzen in jo je nagovoril.
»Pazite, gospodična, vaše oči so črno podplute in ...« Dalje ni mogel.

In ko je to misel doživel, do konca doživel, se je obesil, ker ni imel denarja za samokres.

Na stol je zložil knjig aktov in pritrldil vrh na klin v stropu, odkoder bi moral viseti svetilka, a gospod sreški poglavar ni imel kredita zanjo. Nato je vitaknil glavno v zanko, sunil akte po tleh in obvisel v neuradnem času.
Pokopali so ga z vsemi častmi in vsi so mu šli za pogrebom. Celo gasilci so mu nesli krsto, ker jim je pisal prošnje za podporo. Zdravnik je uničil zadnje predsmrtno njegovo delo: bel papir, ki je bil ves popisan v enim samim imenom. Vsevprek. Iz brezupja do onemoglosti, do blaznosti.
»Bil je pač pisar ...« je dejal zdravnik, ki je bil cinik in je mislil na Lenčko, ki je bila tudi na pogrebu in se je smejala mlademu sodniku.
Se vedno je lepa in mlada. Prelepa zase in za ljudi. Za življenje.
... Kako dolgo še?« je s slo zlobe rekla poglavarica županji.

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 8. junija — Medard Sobota, 9. junija — Primož Nedelja, 10. junija — Marijeta Ponedeljek, 11. junija — Srečko Torek, 12. junija — Čedomir Sreda, 13. junija — Anton Četrtek, 14. junija — Metod

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

8. junija — dr. Udovč
9. junija — dr. Hajdinjak
10. junija — dr. Sedlaček
11. junija — dr. Sedlaček
12. junija — dr. Skulj
13. junija — dr. Hajdinjak
14. junija — dr. Sedlaček
15. junija — dr. Udovč

ZDRAVSTVENA POSTAJA

Sl. Radenci razpisuje mesto DENTISTA

Plača po pravilniku o osebnih dohodkih.

OTROŠKI VOZIČEK, športni, v dobrem stanju, ugodno prodam. Naslov v upravi lista.

KRAVO, rodovniško, visoko brejro, prodam. Kuhar, mlinar Puonci. M-504

Mali oglasi

MOTORNO KOLO znamke »Puch« 250 cc, ugodno prodam. Filipci, Babinci. M-499

OSTREŠJE (rušt), 10x8 m, v dobrem stanju, z letvami in 10 tramov s stropniki v odličnem stanju, ugodno prodam. Leopold Car, Sebeborci 39, p. Martjanici. M-500

VOZ (parizer) na vzmeti za din 35.000 in voz, navaden, za din 25.000, prodam. Turnišče 161. M-501

ZAKONSKI PAR za delo, zaradi onemoglosti, iščem takoj. Po dogovoru pozneje prodam tudi 3 ha zemlje. Peter Viher Starca cesta pri Ljutomeru. M-502

OBVESTILO

Obveščamo vse lastnike motornih vozil znamke Zastava-Fiat na območju Pomurja, da smo od dne 21. maja 1962 naprej začeli opravljati vse servisne preglede in vsa ostala opravila vsak dan od 6. do 14. ure. Se priporoča kolektiv »Agroservis« Murska Sobotna. D-507

MLIN na vodni pogon na Muri z dvema valjema in kamnom v odličnem stanju, prodam. Tome Zignič, Vrhovljan 47, p. Sv. Martin, Medžimurje. M-503

SVINJSKE HLEVE v dobrem stanju, kupim. Naslov v upravi lista. M-505

KOSNO TRAVE v izmeri 2 orala v dveh delih, ugodno prodam. Vprašati: Prežihovega Vornaca št. 8, Murska Sobotna. M-506

ENODRUŽINSKO HIŠO, vseljivo z gostinskimi prostori in inventarjem, veliki vrt in 1 ha njive, na zelo prometnem kraju, pri glavnem kolodvoru v Ljutomeru, prodam. Karel Bežjak, Kolodvorska 4, Ljutomer. M-529

MOTORNO KOSILNICO, ročno, prodam. Kamensčak 66, p. Ljutomer. M-524

REGISTRSKO tablico MS 10-778 od motorenega kolesa na relaciji Cankova-Grad-G.Petrovci sem izgubil. Poštenega najditega prosim, da javi na naslov Ljubil Viljošar, Križevci v Prekmurju št. 68, ali najbližji postaji ljudske milice. M-526

ARONDIRANO POSESTVO 3 ha (njive, travnik, sadovnjak, vinograd, gozd) s poslopjema Rački vrh št. 9 in 10, pribl. 2 km od železniške postaje Hraštie Mota, prodam. Interesenti naj po ogledu sporočijo svoje ponudbe na upravo lista pod »Lepa ugodnost«, nakar dobijo nadaljnja pojasnila. — Istotam je naprodaj nekaj pohištva in inventarja. M-527

SKRIVNOSTNI SOSED

Stisnjena med dva velika kovčka, s potovalno torbo v naročju, je strmela v tilnik starega šoferja taksija. Prodirala sta skozi gosto meglo; pri vsakem ovinku je avto zastokal. Vonj po bencinu se ji je zdel vedno ogabnejši. Kot prikazen se je iz vlažne noči pred njima zamajal pijan kolesar. Avto je še bolj zajecal in šofer je takrat prvič spregovoril:

»Prekleti kolesarji!«

Čutila je, da je spregovoril samo zato, ker mu je njen molk postajal neprijeten, že skoraj sovražen. V njej se je porodila nekakšna trma, ko da bi bil ta človek kriv, če ne more zadržati solz, ki so ji kapljale na torbo. Zato je molčala. Šofer se je naglo obrnil; mislil je, da je zaspala. Njeno vlažno lice ga je presenetilo. Držeč se za volan se je presedel in dejal:

»Bo že bolje!«

Okoli nje ni bilo nič takega, kar bi lahko podprlo njegove bodrilne besede. Noč, megla, zabrisane silhete ogromnega tovarniškega dimnika in star avtomobil, iz katerega so kar hlapeli razni vonji in jo silili k bruhanju. Ni bila več otrok, pa vendar jo je novo okolje navdajalo z žalostjo. Tolikokrat je v svojem mladem življenju morala nenadoma v neznanu, da je bila utrujena od mnogih razočaranj, ki jih nehote naredijo soljudje, ki ne vedo, kako občutljiva je mlada duša, ločena od doma in prijateljev. Že se je začela naslajati ob usmiljenju do same sebe, ko se je šofer spet oglašil:

»Se malo, pa bova doma!«

Že ta del vožnje se ji je zdel več kot dovolj daleč iz mesta, zato je samo vzdihnila. V tem pa je avto že obstal. Megla se je lepila na kožo in oba je istočasno spreletel srh. Nasmehnila sta se. Vzel je denar in še enkrat ponovil:

»Bo že bolje!«

Mudilo se ji je. Rada bi bila čimprej v sobi, ki je še ni videla. Rada bi bila pokrita z odejo preko glave, rada bi bila sama s svojimi mislimi. Težka kovčka sta ji natezala mišice na rokah, a ju ni hotela izpustiti niti za hip. Sama sebi v tolažbo je ponavljala:

»Se eno nadstropje!«

V četrtem nadstropju je obstala in se ozrla po temnem, dolgem hodniku. Rekli so ji namreč, da je njena sobica na koncu hodnika, leva vrata. Prestrašila se je. Nikoli prej ni pomislila, da je lahko kje na svetu hiša s takim dolgim, grozljivim hodnikom. Tudi luči ni bilo. Razsvetljeno je bilo samo stopnišče.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Pregledi v specialističnih ambulantah pri Splošni bolnici Murska Sobota se bodo vršili od 1. 6. 1962 dalje po naslednjem redosledu:

- kirurška ambulanta vsak dan razen nedelje od 14. do 17. ure;
- ginekološka ambulanta vsak dan razen srede od 14. do 16. ure;
- internistična ambulanta vsak dan razen sobote od 13,30. do 15,30. ure;
- fizioterapevtska služba opravlja ambulantno delo sočasno z ambulanto kirurškega oddelka (od 14. do 17. ure)
- ambulantni pregledi na rentgenu se vršijo vsak dan od 13. do 15. ure — razen nedelje.

Obenem sporočamo, da se vrši odvzem krvi za biokemično preiskavo ob ponedeljkih, sredah in petkih od 7. do 9. ure. Bolniki naj prihajajo na odvzem krvi tešči.

Ravnateljstvo Splošne bolnice
Murska Sobota

O-519

Za Teden knjige od 1. junija do 12. junija 1962 so vam knjigarne v Murski Soboti, v Lendavi, v Radgoni, in v Ljutomeru pripravile velik izbor raznih knjig s popustom od 15 do 50 %.

Posebej vas opozarjamo na pravkar izišle knjige Pomurske založbe:

B. Kreft: Kalvarija za vasjo, in
Ob naprednem tisku.

Knjigarne so odprte vsak dan od 7. do 18. ure — non stop, ob nedeljah pa od 8. do 12. ure.

Ljubitelji knjige, izkoristite ugoden nakup, zato nas obiščite!

Knjigarna »Dobra knjiga« M. Sobota
Knjigarne Lendava, Ljutomer in Radgona
O-508

Upravni odbor Lesno predelovalnega podjetja Murska Sobota razpisuje delovno mesto

vratarja oziroma stražarja.

Pismene ponudbe poslati na upravo podjetja do 20. junija 1962.

O-512

Obrtno podjetje »Obrtnik« Murska Sobota sprejme v službo

štiri kvalificirane slikopleskarje.

Nastop službe takoj!

O-522

RAZPIS

MLADINCI! Industrijska kovinarska šola pri Tovarni avtomobilov in motorjev Maribor, razpisuje za šolsko leto 1962/63 sprejem učencev za strugarje, rezkarje, brusilce, avtokleparje, kovače, avtomehanike, konstrukcijske ključavničarje, strojne ključavničarje, orodne ključavničarje in tehniške risarje.

Učna doba traja tri leta.

Kandidati morajo biti državljani FLRJ in stari 14 do 17 let. Dokazati morajo, da so z uspehom dokončali 8 razredov osnovne šole.

Rok prijave je do 15. avgusta 1962.

Pri šoli je lepo urejen internat z mesečno vzdrževalnino 8000 dinarjev.

Preizkus znanja za sprejem bo zajemal snov iz učnega programa osnovne šole. Izpiti in zdravniški pregledi bodo v času od 3. do 5. septembra, t. l.

Interesenti morajo predložiti: 1. lastnoročno napisano in s 50 din kolkovano prošnjo z nafačnim naslovom (mesto, kraj, ulica, hišna št. in pošta); 2. zadnje šolsko spričevalo; 3. izpisek iz rojstne matične knjige; 4. lastnoročno napisan življenjepis.

Vsi učenci prejmejo mesečno nagrado po uredbi. Prijavljeni bodo pravočasno pisмено pozvani.

Uprava IKS pri TAM

Ekonomska srednja šola v Murski Soboti razpisuje po Odloku o načinu izvedbe in o pogojih razpisa za vpis v strokovne šole (Ur. list št. 13/1960) vpis

V I. RAZRED V ŠOLSKEM LETU 1962/63

V I. razred bo sprejetih 72 učencev oz. učenk

Pogoj za sprejem je uspešno končana osemletna šola. Kandidati naj vložijo do vključno 22. junija 1962 na ravnateljstvo šole prijavo za sprejem (obr. DZS 1,20), kolkovano s 50 din (drž. kolek).

Prijavi je treba priložiti:

- spričevalo o dovršeni osemletki
- rojstni list
- lastnoročno napisan življenjepis
- mnenje osemletke in
- morebitna priporočila Zveze borcev, socialnega varstva in družbenih organizacij.

Prav tako morajo vložiti prijavo v smislu gornjega razpisa tudi kandidati, ki so se prijavili že pred tem razpisom.

Če bo število prijavljenih večje, kakor dovoljuje vpis, bo razpisna komisija na osnovi priloženih dokumentov izbrala tiste, ki imajo najboljše pogoje za vpis. Vsi prijavljeni kandidati se naj zberejo 26. junija 1962 ob 8. uri na šoli, kjer bodo zvedeli za rezultate razpisa.

Razpisna komisija Zdravilišča »Radenska slatina«, Slatina Radenci razpisuje delovno mesto

šefa servisnih delavnic.

Pogoji:

Dokončana višja strokovna izobrazba z nekaj let prakse ali srednja šolska izobrazba z večletno prakso na takih ali podobnih delovnih mestih.

Samsko stanovanje zagotovljeno. Plača po dogovoru oziroma Pravilniku o razdeljevanju osebnih dohodkov. Ponudbe z življenjepisom predložiti na Upravo Zdravilišča Slatina Radenci do 15. junija 1962.

Pridelovalci krompirja!

Pridelek krompirja Vam vsako leto močno zmanjša krompirjeva plesen.

KAKO SE BORIMO PROTI KROMPIRJEVI PLESNI?

Proti plesni se učinkovito borimo s škropljenjem, ki ga združimo z borbo proti koloradskemu hrošču. Škropiti moramo večkrat in pravočasno. Podrobna navodila za vsako škropljenje bo dajala prognozična služba zaščite rastlin v dnevnem časopisu in po radiju.

Zakasnitvi ne smemo zlasti s prvim škropljenjem, ki ga opravimo brž ko se rastline v vrsti strnejo, kar je pri nas navadno sredi junija; že okuženih rastlin namreč ni moč več ozdraviti.

Pripravite takoj škropilnice in škropiva za borbo proti plesni, in sicer: bakreno apno ali Dithane ali Lirothane ali Supercuprenox.

Ker je krompirjeva plesen proglašena za nevarno rastlinsko bolezen, je borba proti plesni obvezna.

Kmetijska inšpekcija
Okrajnega ljudskega odbora
Murska Sobota

**ŠOLA ZA ZDRAVSTVENE DELAVCE II. STOPNJE
V MURSKI SOBOTI**

razpisuje na podlagi sklepa šolskega odbora

**VPIS V I. RAZRED V ŠOLSKEM LETU 1962/63
V I. razred bo sprejetih 35 učencev**

Kandidati naj vložijo prijavo za sprejem (na obrazcu DZS 1,20), kolkovano s 50 din, na ravnateljstvo šole do 22. junija 1962. Prijavi naj priložijo naslednje dokumente, kolkovane s 30 din:

- rojstni list
- zadnje šolsko spričevalo
- lastnoročno napisan življenjepis
- mnenje osnovne šole

Kandidati, ki jih priporoča za vpis Zveza borcev, socialno varstvo ali družbene organizacije, priložijo prošnji potrdilo navedenih organizacij.

Sprejemni izpit bo iz slovenskega jezika, matematike in kemije za vse prijavljene kandidate, dne 25. in 26. junija ob 8. uri v novih šolskih prostorih v Trstenjakovi ulici, 27. junija bo zdravniški pregled sprejetih.

Upravni odbor Vodne skupnosti za porečje Mure v Gornji Radgoni razpisuje prosto delovno mesto

pomožnega skladiščnika

Pogoji: osnovna šola (osemletka) z nekaj prakse v skladiščni službi v gradbeni stroki, nekaznovanost.

Osebnih dohodki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Ponudbe s kratkim življenjepisom se naj predložijo gornjemu naslovu do 15. junija 1962.

O-509

**V NEDELJO, 10. JUNIJA 1962 OB 14. URI
na živinskem sejmišču v M. Soboti**

VELIKA TOMBOLA

GLAVNI DOBITKI:

Motorno kolo Dunavia — Televizijski sprejemnik — Šivalni stroj — Kuhinjsko pohištvo — Kavč — Radijski sprejemnik — Žensko kolo — Moško kolo — Električni kuhalnik — Blago za moško obleko — Blago za žensko obleko — Ženska ročna ura — Moška ročna ura in še nad 1000 dobitkov v vrednosti 700 tisoč din

Pridite, mnogo sreče!

Na tombolskem prostoru boste postreženi z dobro kapljico in okusnimi prigrizki

Samo za 100 dinarjev — srečka in lahko tudi glavni dobitek!

Na sliki od leve proti desni: Roman Bratuša, edini še živeči soustanovitelj Ljutomerske godbe, Martin Blagovič in Lojze Kranjčan, ki igrata že vse od ustanovitve in sedanji član godbe Avgust Loparnik, ki letos praznuje 35. obletnico svojega glasbenega delovanja. Posneli smo jih na jubilejnem koncertu, ki je bil v četrtek zvečer v Ljutomeru.

2x40 LET PRI GODBI

Ljutomerska pihalna godba, ki sedaj deluje v okviru društva »Svoboda«, praznuje v tem času 40. obletnico svojega delovanja. Zares visok jubilej. Ta jubilej je toliko pomembnejši, če dodamo, da je godba v vseh letih obstojala, razen med drugo svetovno vojno, nenehno delovala. Godbeniki in njihovi kapelniki so morali vložiti veliko truda, da je anšambel lahko nastopal na raznih prireditvah. Zlasti je treba omeniti njihovo sodelovanje na raznih povojnih zborovanjih, kakor na primer na Okroglici, Ostrožnem, v Dolenskih toplicah ter na ostalih prireditvah v okraju. Ob tem pa ne smemo prezreti še samostojnih koncertov, ki so jih prirejali doma vsako leto ter njihovega vzpona na Triglav, kjer so zaigrali. Veliko je vsega, preveč, da bi lahko povedali v teh nekaj vrsticah. Prav pa je, da se ob tem pomembnem jubileju ozremo nekoliko nazaj, ko so godbo ustanovili.

Bilo je leta 1922, ko so se sestali glavni pobudniki za ustanovitve godbe Martin Slivar, Joško Rus, Martin Mihalčič, Franjo Zacherl, Ivan Skrajnar, Jože Korosak in Roman Bratuša ter z denarjem, ki so ga dobili na prireditvi maskeradi, kupili potrebne instrumente ter sestavili takozvano »trško godbo«, katere kapelnik je bil učitelj Franjo Zacherl. Kot izkušeni in poživljeni glasbeni pedagog je vodil godbo vse do smrti nekaj pred drugo svetovno vojno. Med vojno je delo godbe zamrlo, že v prvih dneh po osvoboditvi pa je godba začela zopet nastopati. Takrat je nastopala pod vodstvom tedaj še živečega soustanovitelja Romana Bratuša, ki zadnja leta iz zdravstvenih razlogov ne igra več. Vse od leta 1947 pa vodi godbo Avgust Loparnik, ravnatelj Glasbene šole Ljutomer, ki praznuje letos 35. obletnico svojega glasbenega delovanja.

Kljub temu, da se godbeniki nenehno menjujejo, nekateri od-

stopijo zaradi starosti, drugi pa odidejo iz občine — najdemo med sedanjimi godbeniki še dva, ki igrata vse od ustanovitve. To sta Martin Blagovič in Lojze Kranjčan. Z obema sem se po zadnjem jubilejnem koncertu zapletel v pogovor. Najprej naj povem, da Martin Blagovič prihaja na vaje v Ljutomer in razne nastope peš iz več kot poldruge uro oddaljenega Desnjaka kljub precejšnji starosti. Poživljenost, kajne? Se danes pa se rad spomni, kako je bilo pri ustanavljanju godbe:

DVA VETERANA

Ob 80-letnici zdravilišča Radenske Slatine smo obiskali dva najstarejša delavca podjetja, obratovodjo Rudolfa Sečka in maserko Ano Baševc. Vsak po 40 let in celo več sta pri podjetju.

Tovariš Sečko je prišel k podjetju leta 1917 kot 13-leten deček. Zaposlen je bil takrat kot pomožni delavec pri razkladanju prazne embalaže. Zaradi vojne je bilo takrat veliko pomanjkanje moške delovne sile. Leto pozneje je bil redno namešten pri nalivalnicah. V podjetju dela nepretrgoma 45 let.

»V tistih časih,« pravi Sečko, »je bil obrat zastarel pod leseno šupo in delo primitivno. Ni bilo ne elektrike ne strojev. Stenkeleci smo prali na nožni pogon ter jih polnili s primitivnimi aparati. Namesto transporterja je bilo samo ročno dvigalo. Delo je bilo težavno. Delali smo po 10 ur dnevno in napolnili okrog 7.000 steklenic. Danes napolnijo v sodobno urejeno obratno Boračeva v 8 urah 28.000 steklenic. Kadar je bilo veliko povpraševanje po slatini, smo delali tudi po 12 ur.

Staro kopalnice je imelo takrat komaj 20 sob, za kopele pa le 10 kabin. Prvo etapo novega obrata Slatinski dom, skladišče, upravne

prostore ter nad njim sobe za goste so začeli graditi leta 1927, drugo etapo pa 8 let pozneje. Položaj delavca je bil mnogo težji. Vlada je bila brezposelnost. Zaposlitev je bilo težko dobiti. Oba obrata v Radencih in Boračevi sta zaposlevala okrog 120 ljudi, medtem ko je danes zaposlenih v 3 obratih čez 500, če pa pristejemo še one, ki delajo pri gradbenem in komunalnem pa nad 700 ljudi. Tovariš Sečko je še vedno aktiven član podjetja. Več let je sodeloval v upravnem odboru, delavskem svetu in sindikalni podružnici. Za svoje vestno delo je bil odlikovan s črno in rdečo zvezdico s srebrnim vencem.

Druga jubilarntka, ki si deli s tovarišem Sečkom 80 let, tovariška Baševc, je prišla k zdravilišču točno pred 40. leti. Začela je kot kopalniška mojstra, po 14 letih pa se je izveščala za maserko.

»Ko sem nastopila to službo, seveda nisem imela toliko dela,« pripoveduje živahno tovariška Baševc, »ker še ni bilo socialnih zavarovalcev, ampak se je dala masirati samo takoimenovana »gospoda«. Masaža tudi ni bila zdravstveno tako na višku, se pravi, ljudje je še niso znali prav ceniti.

»Pri podjetju je bil tudi njen oče, ki je zasadi sedanji znani močvirni zdraviliški park, ki obhaja z zdraviliščem vred 80-letnico svoje rasti. Baševc ne čemjo samo domačinom, ampak tudi tujci, zlasti Avstrijci in Tržačani. Mnogi prav zaradi izdatne masaže radi prihajajo v kopalnice. Poklic jo veseli in dela še naprej, čeprav je že upokojena. Je zelo šegava in odrezava, kar na goste vpliva tako, da jim je masaža v ugodje in ne v nadlego. O njej krojijo celo anekdote. Naj vam zaupam eno: Ko jo je neki trebušasti gost vprašal, če je res, da se po masiranju sluha, je lakonično odgovorila: »Bo že res tako. Enemu izmed naših se bo to prav gotovo zgodilo.«

Obeba jubilarntoma želimo čim več delovnih uspehov.

PRAVNIKOTIČEK

VPRAŠANJE:

Brat je v inozemstvu in mi želi poslati motorno kolo. Ker sem invalid, me zanima, če sem oproščen plačila carine?

K. T.

ODGOVOR:

Do nedavnega so invalidi bili oproščeni plačila carine pri uvozu motornih vozil. S predpisom Zveznega izvršnega sveta, ki je bil sprejet pred kratkim, so bile zaenkrat odpravljene carinske olajšave, ki jih uživajo invalidi. Predpis pa določa, da bodo nekatere kategorije invalidov deležne določenega regresna pri nakupu motornih vozil na domačem tržišču. Za letošnje leto je uvoz motornih vozil sploh prepuščen.

Povedati pa moram, da igra tudi kot klarinetist pri soboški godbi. Že ko je bil mlad, je bil na instrumentu slino navezan. Leta 1928, ko so kupili za godbo nove instrumente, je namesto na večerjo skočil pogledat novih glasbil. Ko se je vrnil v delavnico je mojstru seveda povedal, da je bil na večerji. Dobil je klofuto, vendar ne zato, ker je šel pogledat instrumente, ampak zato, ker se je mojstru zlagal. Sicer pa rad prizna, da je za godbo moral tvegati še marsikaj drugega...

SKRIVNOSTNI SOSED

(Nadaljevanje s 7. strani)

»Se nekaj sekund in tudi ta bo ugasnila«, se je panično spomnila. Pohitela je skoraj meže s tovorom v rokah po hodniku.

»Se malo! Se malo!« je v strahu ponavljala in nerodno vrtela ključ. Vrata so se odprla, prižgala je luč. Vsa tesnoba in strah sta ostala za vrati. Soba ji je na prvi pogled ugajala. Nosila je pečat vseh tistih mladih ljudi, ki so se kot ona poskušali čisti in iskreni pokloniti boginji Taliji. Reprodukcijske nesmrtnih klasičkov so pokrivalo luknje na zidovih, pobarvanih tako, da mora že sama njihova barva razveseliti prišlece. Improvizirana postelja je dokazovala, da na njej niso počivali petičniki. Kljub vsemu je hotela, da bi soba takoj postala tudi njena. Zato je že isti večer razobesila slike, ki jih je prinesla s seboj.

Skozi zaprašena okna je udiralo sonce in jo zbudilo. Skočila je in še z zaspanimi očmi raziskovala, kaj ji nudi razgled po okolici. Bila je razočarana. Njene oči so bile vajene svežega zelenja in krepkih vej, ki so silile v okna. Tu pa so se daleč naokoli vrstile le strehe barak in tovarniški dimniki, iz katerih se je valil črn, gost dim. Na njeni desni je nekdo odprl okno. Sklonila se je naprej, da bi videla, kdo je njen sosed. Ni ga videla, njegov kašelj ji je povedal samo to, da je možki.

Od tega trenutka je želela vedeti, kdo je njen sosed. In to tem bolj, ker ga je slišala le kašljati, ali pa je čula njegove korake, ko se je ponoči vračal domov. S trdovratno vneto je začela prisluškovati, kdaj gre od doma. Večkrat je šel ob osmih zjutraj. A ko je nekega dne prav zaradi tega tudi ona šla ob tem času od doma, ga ni bilo. Kakor nalašč! Njena radovednost je naraščala. Zdaj si je sosedja predstavljala kot molčečega čudaka, zdaj zopet kot vselega in lepega fanta, ki se pač od deklet tako pozno vrača domov. Večkrat je sama sebe spraševala, če ni morda že smešno, da tako nestrpno pričakuje znane korake, ki so se ponoči bližali in izginili.

Nekega dne je prosila sosedo:

»Gospa, pustila bom ključ na števcu, prosim, počistite in pospraviite mi sobo.«

A ta je prestrašeno vzkliznila:

»Joj! Dajte ga rajši meni! Vaš sosed je tako čuden...«

Zdaj se ji je ponudila priložnost, da kaj več izve o svojem sosedu. Prestrašena soseda pa ni znala povedati nič drugega kot to, da je mlad in čuden. Ko je potem hitela v gledališče, je bila razburjena kot bi hodila na prvi ljubezenski sestanek. Nič ne more bolj razvneti domišljije mlade ženske kot ugotovitev: mlad in čuden. Pri delu je potem pozabila na vlogo detektiva, ki ji je igrala že več kot en mesec. Toda spet je mislila na skrivnostnega soseda, ko se je tisti večer pozno vračala domov. Na pustih ulicah je v bližini njihove hiše opazila fanta, ki je samozavestno hodil pred njo. »Ta je!« je pomislila in pohitela, da bi mu pogledala v obraz. Nasmejale se ji je, ona pa je bila presenečena nad njegovo lepoto. Brez besed je šla dalje. Fant je šel za njo. Stopala je po stopnicah, fant ji je sledil. V tretjem nadstropju pa je rekla: »Lahko noč!« ter jo razočarano pustil prehoditi še stopnice in naslednje nadstropje. Še isti večer je ugotovila, da je smešno, kar počenja in da ji služba že tako prinaša vsak dan dovolj presenečenj, zaradi katerih se razburja. Čemu še druga vznemirjenja?

Naslednji dan je v gledališču bilo veselje. Igralci so nazdravljali tovarišu, ki jih je po dolgem času obiskal. Nekdo jo je poklical, ko je šla mimo njihove sobe. Rada se je odzvala, saj so jo prav ti ljudje vedno nesebično bodrili, če je omahovala pri delu. Veliki Maks je položil ogromno dlano na njeno ramo in dejal:

»Popij z nami kozarec vinčka! Po enem letu nas je prišel obiskat Lojze.«

Lojze je vstal in ji podal roko. Krepko jo je stisnila, ni hotela pokazati, kakšno jo je presunila njegova zunanost. Kakšna kruta bolezen je razjedala tega človeka?

Lojze se je smehljaj. Siva koža se mu je gubala okoli vročinskih oči. Z drugo roko se je opiral ob bok in opazila je, da zelo težko stoji. Pomenljivo jo je pogledal in se obrnil k tovarišem:

»Gospodično poznam že več kot mesec dni.«

Ni razumela.

»Vaš sosed sem,« je nadaljeval. »Eno leto sem se zdravil od tuberkuloze, šele danes sem prišel toliko k moči, da morem pozdraviti prijatelje. Takoj so mi povedali, kdo je mladi član našega kolektiva. Spomnil sem se imena, ki je napisano na sosednjih vratih v naši hiši. Že ves mesec poslušam vaše korake. Midva sva torej stara znanca.«

Na splošno veselje in smeh, ki je zavladal, so popili še kozarec vina.

Tisti večer je bila predstava končana že ob desetih. Ko je prišla domov, je pri njenem sosedu gorela luč. Tako rada bi še malo poklepotala! Rahlo je potrkala na vrata. Odprl jih je, ko da je bil prepričan, da ne more biti pred vrati nihče drug, kot ona. Govorila sta dolgo v noč. Potrpežljivo je poslušala tožbe bolnega človeka in se z njim vred veselila njegovega optimizma, ki bi ga po tolikem trpljenju le redki ljudje zmogli. Poslovila sta se kot prijateljca.

Iz trdega spanca jo je prebudilo trkanje na vrata. Z grozo je prisluhnila. Srce ji je tako razbijalo, da je komaj zasnela sopeče besede: »Odprite!«

Bil je sosed.

Ni imela moči za surovo vprašanje, kaj ob tej uri želi od nje. Odpor in jeza sta ji stiskala grlo, vendar ni hotela jokati. Še enkrat ji je udaril na uho njegov vroči šepet: »Odprite!«

Zarila je glavo pod blazino, si z rokami zatisnila ušesa in si bridko očitala, zakaj ga je obiskala.

Komaj je pričakala jutro. Na pamet je znala stavke, ki jih je pripravila, da mu jih vrže v obraz.

Na vratih njene sobice je našla listek. Nejevoljna ga je razvila. Prebrala je: »Draga soseda! Bilo mi je slabo, potreboval sem vašo pomoč, zato sem trkal. Sosedje so se zbudili in me spravili v bolnico.«

Dolgo je stala; sram jo je bilo grdih misli. Potem je odhitela v cvetličarno ter naročila velik šopek cvetja. Poslala ga je za njim, priložila pismo in vanj napisala:

»Dragi prijatelj! Zelo žal mi je, da tako trdo spim. Nisem vas slišala, da bi vam pomagala.«

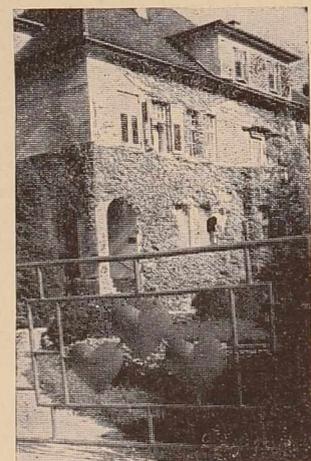
OSEM DESETLETIJ TREH ZDRAVILNIH SRC

Zdravilišče Radenska Slatina slavi letos 80-letnico. Delovati je začelo leta 1882. Ustanovitelj je bil zdravnik dr. Karel Hen, ki je prvi vzel izvir in razpošiljal vodo v svet. Njegov sin Roman je očetovo delo nadaljeval. Dogradil je dosedaj Radenski dom in kopalnice, ki ga je začel graditi njegov oče ter spončil slatinski obrat. Takrat je imelo kopalnice 11 kopalnih kabin, nad njim v prvem nadstropju pa so bile že tudi prve tujske sobe. Blizu 16 let je ostalo zdravilišče v rokah Henove družine, pozneje pa je svoje gospodarje večkrat menjalo. Zadnji zasebni lastnik je bil Hrvat zdravnik dr. Ante Sarič, ki so ga tik pred koncem vojne, v marcu leta 1945 ustrelili Nemci kot talca.

Z nacionalizacijo leta 1945 se je zdravilišče zneblilo zasebne lastnine in postalo splošna ljudska last, last delovnega kolektiva. Okupator je pustil zdravilišče do skravnosti zanemarjeno in demolirano. Kljub temu je našim delovnim ljudem uspelo, da je bilo za zdravljenje najnujnejših primerov odprto že 1. septembra 1945. To leto so imeli 96 gostov in 823 nočeno. Obisk v zdravilišču je potem iz leta v leto naraščal in tako so 10 let pozneje zabeležili že 3496 gostov s 33.163 nočninami. V zadnjih dveh letih se je mudilo v Radencih 9113 domačih gostov z 99.426 nočninami ter 977 tujcev z 9349 nočninami. Ti podatki kažejo, da ima zdravilišče Radenska Slatina poleg zdravljenja tudi močan poudarek kot turistični kraj za oddih in razvedrilo. Zanimivo je, da se v zadnjih letih kaže stalen porast inozemskih gostov, posebno Avstrijcev, gostov iz Trsta, Italije itd.

Podobno kakor obisk, se je dvigala tudi proizvodnja slatine. Medtem ko se je zaradi neurejenih razmer, pomanjkanja surovin in drugega materiala v letu 1945 zmanjšala na minimum, je že leta 1947, dve leti po osvoboditvi dosegla najvišjo predvojno stopnjo. Že deset let pozneje je dosegla 50 odst. več od najvišje vojne proizvodnje, in to blizu 12 milijonov steklenic ali 1700 vagonov letno. V letu 1959 je znašala proizvodnja že skoraj 19 milijonov steklenic. Ves ta dvig proizvodnje so omogočili isti stroji in isti pogoji kot pred vojno. V glavnem se je dvignila proizvodnja zaradi povečanja izkoriščenosti vrelcev, veliko pa je k temu pri-

pomogla tudi večja produktivnost delavcev, kar je odraz delavskega samoupravljanja. Z otvoritvijo novega obrata Boračeva jeseni leta 1960 je proizvodnja slatine narasla že prvo leto na 22 milijonov, medtem ko se bo letos dvignila na 30 milijonov steklenic letno. Danes je Radenska znana širom po državi kot najbolj zahtevana slatina. Po osvoboditvi so jo ponovno za čeli izvažali. Največ je gre v Trst, v Avstrijo, zanimajo pa

se zanjo tudi v Egiptu, državi bližnjega vzhoda, v Ameriki in še kje.

V vseh letih po osvoboditvi so investirali za razvoj zdravilišča gromne vsote. Letošnji investicijski znesek za izgradnjo znaša 343 milijonov dinarjev. Med glavne izgradnje sodijo plavalni bazeni s paviljonom, adaptacija in preureditev kavarne, postavitve in ureditve vikend naselja, dograditev stanovanjskega bloka, elektrifikacija ceste in parka, postavitve vremenske hiše,

ureditev avtobusnega postajališča in parkirnih prostorov itd. Vse te objekte bodo slovesno odprli v glavni sezoni, v turističnem tednu od 10. do 17. junija ob praznovanju 80-letnega obstoja zdravilišča.

I. Kovič

DROBNE ZNIMIVOSTI

V DEVETDESETEM LETU ZACEL PRVIC KADITI

Sava Milič iz vasi Činglavac pri Pirutu je star desdeset let. Je dober zdravilja. Lahko se sam napelje iglo, cepi sam drva za kurjavo, itd. Kmetije pravijo, da je pred dvema letoma spjel na najvišjo česnjo v vasi in sam nabiral zrele, rdeče plodove.

V vojnah je bil večkrat ranjen, vendar mu to nič ne škoduje. Alkohol redko pije kaditi pa je začel, ko je bil star 90 let.

SAMO EN UČENEC V VASI

Vas Rosoka v mavrovski občini ima deset družin, a samo enega učenca. To je desetletni Mitre Lazarov Martinovski, učenec 3. razreda osnovne šole. Ker v Rosoki ni šole, deček redno obiskuje pouk v osnovni šoli Tresonci.

Vsak dan prehodi okoli šest kilometrov v obeh smereh. Ko je zima, se velikokrat prebije skozi snežne zamete. Solo obiskuje vsak dan. Mitre je sedaj nestrpno pričakuje jesen. Kaže, da se bo takrat še en deček vpisal v osnovno šolo.

NISO NOGAVICE

Zahodnonemški minister kmetijstva, profesor Erhard, opominja nemške industrialce premoga, ki zahtevajo povišanje cen nekim vrstam premoga:

»Premog se ne more prodajati za vsako ceno kot ženske nogavice. Tu vladajo drugi zakoni.«

VSEENO KAKO

Protestantski duhovnik v Bavarski, von Stockhausen, ki ga imenujejo »Camping pastor«, pravi v nekem pismu vernikom:

»Dobrodošli ste v cerkvi. Vedno je vseeno, kako ste oblečeni. Ko bodo polni dnevi, sem pripravljen, da pridigam v blackah.«

LIPA VNKA HAJDUKA

STANKA DALA ŠESTNAJST KUBIČNIH METROV LESA

V mačvanski vasi Črna Bara, v kateri je živelo največje število osebnosti iz Veselinovecovega ro-

jaja v kopalnice. Poklic jo veseli in dela še naprej, čeprav je že upokojena. Je zelo šegava in odrezava, kar na goste vpliva tako, da jim je masaža v ugodje in ne v nadlego. O njej krojijo celo anekdote. Naj vam zaupam eno: Ko jo je neki trebušasti gost vprašal, če je res, da se po masiranju sluha, je lakonično odgovorila: »Bo že res tako. Enemu izmed naših se bo to prav gotovo zgodilo.«

Obeba jubilarntoma želimo čim več delovnih uspehov.

Ika

»Hajduk Stanko«, stoji pred hišo Stankovega vnuka Jovana Aleksića lipo. Pod tem drevesom sta nekdanj pogosto sedela Janko Veselinovič in vnuk hajduka Stanka. Medtem se je ta lipo, stara čez sto let, precej osušila, tako da so ji morali odsekati posušene dele. Samo od tega so lastniki dobili šestnajst kubičnih metrov lesa, drugače deblo skrbno čuvajo, ker predstavlja za vse Črnobarce velik spomin.

NEZMOTLJIVI INFORMATOR

Šestdesletni Tanasije Ilič, ki ga kličejo »Taja«, uslužbenec Meštne pisarne v vasi Stojanovci, v občini Ruma, zna točno na pamet datume rojstva vseh stanovancev v Stojanovcih, začeni od najstarejšega pa do tistih, ki so se komaj sedaj rodili. Poleg tega pomni tudi vse rojstne datume in dogodke v vasi od svojega rojstva do danes. Ilič je za svoje občane nezmotljivi »informator«. Če je komu potrebno, da točno izve datum nekakega dogodka, rojstno leto tega ali onega vaščana, povpraša Tanasija in zve zaželeno točnejše, kakor bi dobil obvestilo od kakšne uradne informacije.

KACA» POD ZAŠCITO« VASI

V okolici vasi Dubrovo, v titoveškem okraju, se pojavlja zadnje čase precej velika kača, za katero trdijo ovidci, da je dolga štiri do pet metrov. Pri srečanju z ljudmi vedno beži in odslje še ni nikogar ugriznila. Ta kača je pod »zaščito vasi«. Vaščani je ne ubijejo, ker preganja poljske miši. Te so se tako razmnožile, da povzročajo mnogo škodov posevkom.

HITREJŠI OD LOKALNEGA AVTOBUSA

Dva dvajsetletni Rous Barlou iz Lesterja je rešil na poseben način problem transporta. Vsak dan preteče 11 km od hiše do delovnega mesta. To pot preteče v manj kot 45 minutah. Avtobus naredi to pot v slabih urah.